Ο

ΚΟΣΜΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ.

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ.

ΕΤΟΣ Α΄. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΤΗ 18 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1882. ΤΕΥΧΟΣ Β΄.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ[1].

ΔΑΝΤΟΥ Ο ΑΔΗΣ. *Μετάφρασις* ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΜΟΥΣΟΥΡΟΥ *ἐν Λονδίνῳ 1882.* — ΔΑΝΤΟΥ ΑΛΛΙΓΙΕΡΟΥ *Θεία Κωμῳδία. Μετάφρασις ἔμμετρος ὑπὸ* Γ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ, *βραβευθεῖσα ἐν τῷ Οἰκονομείῳ ἀγῶνι. Ἐν Ἀθήναις 1881.*

Β΄.

Καὶ δὴ ἀρχόμενος τοῦ ποιήματος ὁ Δάντης λέγει ὅτι ἀποπλανηθείς ποτε ἔν τινι ἀγρίῳ δρυμῶνι, ὅστις ἀλληγορικῶς σημαίνει τὰς πλάνας τοῦ αἰῶνος, καὶ μόλις ἀπαλλαγεὶς ἀπ' αὐτοῦ ἐβάδιζε πρὸς ὕψωμα λαμπρὸν καὶ φαεινὸν (τὴν ἠθικὴν τελειότητα) ὅτε εἶδε κατάστικτον πάρδαλιν, (τὴν τότε ἀλλοπρόσαλλον Φλωρεντινὴν δημοκρατίαν) ἔπειτα δὲ λέοντα ἀγριωπὸν (τὴν Γαλλικὴν ἐπιδρομὴν) καὶ τέλος λύκαιναν φοβερὰν (τὴν Παπικὴν αὐλήν), ἥτις ἐκώλυεν αὐτὸν τῆς εἰς τὰ πρόσω πορείας καὶ ἐνεποίησεν αὐτῷ τρόμον μέγαν. Ἐν ἀπογνώσει γενόμενος, ἐπικαλεῖται σκιάν τινα παρεστῶσαν ἐν σιγῇ καὶ βεβαιωθεὶς ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ τοῦ Βιργιλίου (ἡ σοφία τοῦ κόσμου τούτου) ἐπιφωνεῖ:

Ὦ τῶν ἄλλων ποιητῶν δόξα καὶ φέγγος
Εὔνους εἴης μοι τῷ μακρὸν τὴν σὴν βίβλον
Μελετήσαντι λίαν κ' ἀγασαμένῳ.
Σύ μοι διδάσκαλος εἶ σύ τ' ἀρχηγέτης,
Σὺ μόνος ἐξ οὗ τὸ καλλιεπὲς ὕφος
Παρέλαβον τὸ τιμὴν ἀπενεγκόν μοι.
Ἰδὲ τὴν θῆρα τὴν ἐκδιώξασάν με.
Βοήθησόν μοι, σοφὲ δεδοξασμένε,
Ἐμποιεῖ γάρ μοι φλεψὶ καὶ σφυγμοῖς τρόμον.
(Μετάφρ. Μουσ.)

Ἀλλ' ὁ Βιργίλιος διδάσκει αὐτὸν ὅτι τὰ θηρία ταῦτά εἰσι κάκιστα καὶ πρὸ πάντων ἡ λύκαινα, ἥτις

Καὶ κορεσθεῖσα πλέον ἢ πρὶν λιμώττει,
Τὰ ζῶα δ' ἐστὶν οἷς συμμίγνυται πλεῖστα,
Καὶ πλείον' ἔσται, μέχρις ὁ Λυκοθήρας
Ἐλθὼν ἐν δειναῖς ὀδύναις αὐτὴν κτείνῃ·
Οὗτος οὐ ζήσετ' ἐν γαίαις καὶ χρυσίῳ,
Γενετὴν δ' ἕξει μεταξὺ δύο Φέλτρων
Καὶ σωτὴρ ἔσται ταπεινῆς Ἰταλίας,
Ὑπὲρ ἧς ἀπέθανε κόρη Καμίλλα
Εὐρύαλος καὶ Τύρνος Νῖσός τ' ἐν μάχαις. *(Ὅμ.)*

Ὥστε πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῶν θηρίων τούτων, ἀνάγκη μεγάλης περιπλανήσεως διὰ τῆς χώρας τῶν κολαζομένων, τῶν καθαριζομένων καὶ τῶν ὀλβίων. Τὴν ὁδηγίαν δὲ προσφέρεται ν' ἀναλάβῃ αὐτὸς ὁ Βιργίλιος, ἐφόσον τοῦτό ἐστιν ἐφικτὸν αὐτῷ, ὃς γεννηθεὶς

Ἐν χρόνοις θεῶν ψευδῶν καὶ ψευδομένων,

ἀδυνατεῖ νὰ προσπελάσῃ εἰς τὴν οὐράνιον πόλιν, δι' ἣν ἀνάγκη ἑτέρας ψυχῆς ὁδηγοῦ, τῆς Βεατρίκης.

Τότ' αὐτὸς ἐκίνησεν ἐγὼ (ὁ Δάντης) δ' εἰπόμην.
Ἡ μὲν ἡμέρα παρήρχετο, καὶ πάντα
Ὁ μελανώδης ἀὴρ τἀπὶ γῆς ζῶντα
Τῶν πόνων ἀπήλαυνεν· ἐγὼ δὲ μόνος
Ἡτοιμαζόμην ὑποστῆναι τὸ βάρος
Τῆς τε πορείας καὶ τοῦ ψυχικοῦ πάθους.

Ἀλλ' ἅμα κινήσας ὁ Δάντης ἀποδειλιᾷ πρὸς τὸ ἐγχείρημα ἀναλογιζόμενος ὅτι μόνοι πρὸ αὐτοῦ οἱ τοῦτο τολμήσαντες εἰσὶν ὁ Αἰνείας κατὰ Βιργίλιον καὶ ὁ μακάριος Παῦλος ὁ ἁρπαγεὶς μέχρι τρίτου οὐρανοῦ. Καὶ οὗτοι μὲν ἐδικαιοῦντο εἰς τοιαύτην ἔκτακτον προνομίαν, ὁ μὲν ὡς μέλλων γενάρχης τῶν Ρωμαίων, ὁ δὲ

ὅπως ἐνδυναμώσῃ τὴν πίστιν 'κείνην
Ἥτις ἐστ' ἀρχὴ τῆς σωτηρίου τρίβου.
Ἀλλ' ἐγὼ πῶς ὑπάγω ; τίς τ' ἐπιτρέπει ;
Οὐκ εἰμὶ γὰρ Αἰνείας, οὐδέ γε Παῦλος.

Τὸν ἐνδοιασμὸν τοῦτον διαλύει ὁ Βιργίλιος, λέγων ὅτι καὶ αὐτὸς οὐκ ἦλθεν ἀφ' ἑαυτοῦ πρὸς σωτηρίαν τοῦ Δάντου :

Ἐν οὐρανοῖς εὐμενής ἐστι Κυρία, (ἡ Θεοτόκος)...
Αὕτη Λουκίαν (τὴν φωτίζουσαν χάριν) μετακα-
[λεσαμένη
Εἶπε «Νῦν ὁ σὸς πιστὸς σοῦ χρείαν ἔχει·
Αὐτὸν ἐνθέρμως κἀγὼ συνίστημί σοι».
Λουκία, πάντων ἐχθρὰ σκληροκαρδίων,
Εὐθὺς ἀνέστη, κ' εἰς τόπον ἦλθεν ὅπου
Μετὰ τῆς Ραχὴλ καθήμην τῆς ἀρχαίας·

1 Ἴδε τεῦχος Α΄.

Εἶπε· «Βεάτριξ, ἀληθὴς θεῖος αἶνος,
Πῶς οὐ βοηθεῖς τῷ σε πεφιληκότι ;...
Οὐχ ὁρᾷς αὐτὸν μαχόμενον θανάτῳ
Ἐπὶ ποταμοῦ θαλάσσης δεινοτέρου ;»

Ταῦτα ἀκούσασα ἡ Βεατρίκη

.....τοὺς ὀφθαλμοὺς δακρύοις
Πρός με λάμποντας προσέτρεψε, καὶ τοῦτο
Ἐπετάχυνεν ἐμὴν ἄφιξιν ὧδε....
Τί τὸ λοιπόν ; διὰ τί ; διὰ τί μένεις ;
Πῶς εἶ τοσοῦτον ἄνανδρος τὴν καρδίαν ;
Ἐν ᾧ τοιαῦται τρεῖς μάκραι Κυρίαι
Ἐν τοῖς οὐρανοῖς ὑπὲρ σοῦ μεριμνῶσι,
Καλά σοι δ' οὐμοὶ προσυπισχνοῦνται λόγοι ;

Ἡ παραίνεσις αὕτη ὑπερνικᾷ τὴν δειλίαν τοῦ Δάντου,

Ὥσπερ τἄνθος ἐκ πάγους νυκτίου κύπτει,
Καὶ μένει κλειστόν· ἡλίου δ' ἀνιόντος
Ἐπὶ τοῦ καυλοῦ διανοιχθὲν ὀρθοῦται·
Οὕτως ἐμαυτὸν ἀναψυχθέντ' ἠσθάνθην·
Καὶ.....εἰς τὴν ἀγρίαν ὁδὸν εἰσῆλθον.

Ἀμέσως δ' εὑρέθη ὁ Δάντης μετὰ τοῦ ὁδηγοῦ αὐτοῦ ἐνώπιον τῶν πυλῶν τοῦ Ἅδου, ἐφ' ὧν ἦν γεγραμμένον:

Ἐνθάδ' αἱ πύλαι τῆς πόλεως τῶν γόων·
Ἐνθάδ' αἱ πύλαι τῆς αἰωνίου λύπης·
Ἐνθάδ' ἡ χώρα τοῦ καταράτου γένους.
Τοῦ Πλάστου μου σκοπὸς ἦν Δικαιοσύνη.
Θεία δύναμις ἐδημιούργησέ με,
Ἡ μεγίστη Σοφία, τὸ πρῶτον φίλτρον.
Οὐδὲν ποτ' ἦν οὐδαμοῦ πρὶν ἐμοῦ κτίσμα,
Πλὴν αἰωνίων, ὧν εἰς κἀγὼ τυγχάνω·
Ἄφες πᾶς ὧδ' εἰσιὼν πᾶσαν ἐλπίδα.

Διελθόντες δὲ διὰ τῶν γοερῶν τούτων πυλώνων πρώτοις ἀπαντῶσιν ἐκείνοις, ὅσοι

Ἔζησαν ἄνευ ψόγου κἄνευ ἐπαίνου.
Οὐκ εἰσ' ἄξιοι δικαιοσύνης κ' οἴκτου.
Μὴ μελέτω σοι τούτων· βλέπε κἀπέρχου.

καὶ ἀγέλη δυστήνων, πρὸς οὓς ἀτενίσας

Ἀνθρώπου γνωστοῦ τὴν σκιὰν εἶδον· ὅστις
Ἔπραξ' ἄρνησιν ἀγενῶς τὴν μεγάλην.

Οὗτος δ' ἦν Πέτρος ὁ Μαρόνης, ὅστις ἐκλεγεὶς πάπας ὑπὸ τὸ ὄνομα Κελεστῖνος ὁ Ε' ἀπεποιήσατο τὸ παπικὸν ἀξίωμα, καὶ διὰ τῆς μεγάλης ταύτης ἀρνήσεως, προὐκάλεσε τὴν ἐκλογὴν Βονιφατίου τοῦ Η' τοῦ ἐχθροῦ τοῦ Δάντου καθ' ἃ ἐρρέθη. Ἀκολούθως δ' ἐντυγχάνουσι τῷ Χάρωνι συναγελάζοντι πάσας τὰς καταδεδικασμένας ψυχάς.

Αἴφνης ὅμως ἠχεῖ βροντὴ βαρεῖα καὶ πίπτει ὁ Δάντης ἐμβρόντητος· ἐπανελθὼν δ' εἰς ἑαυτόν, εὑρίσκεται ἐπὶ τοῦ χείλους τοῦ πρώτου κύκλου τῆς κολάσεως, ὅπου πρῶτοι ἐνδιαιτῶνται οἱ δίκαιοι ἐθνικοί. Προστίθησιν ὁ Βιργίλιος ὅτι οὐδεὶς ἐκ τούτων μετέβη εἰς τὰς αἰωνίους μονὰς πλὴν ἑνός, (τοῦ Χριστοῦ) ὃν νέηλυς ἔτι εἶδε καταβάντα καὶ ἐλευθερώσαντα τὰς σκιάς τοῦ πρωτοπλάστου καὶ ἄλλων πατριαρχῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Μετὰ μικρὸν δὲ τέσσαρας εἶδον

Σκιὰς μεγάλας πρὸς ἡμᾶς ἐρχομένας,
Οὔτε λύπης ἢ χαρᾶς ἐχούσας ὄψιν·
Προστάτης δ' οὐμὸς ὧδ' ἤρξατό μοι λέγων·
«Ὅρα τοῦτον, ὃς ἐν χερσὶ φέρων ξίφος
»Ἔρχεται πρὸ τῶν τριῶν, ὡσεί τις ἄναξ.
»Οὗτος Ὅμηρος, ποιητὴς κορυφαῖος.
»Ὁ δ' ἄλλος Ὁράτιος, σατυρογράφος.
»Ὁ τρίτος Ὀβίδιος, Λουκανὸς δ' οὗτος....
Οὕτω συνελθὸν τὸ μεγ' εἶδον σχολεῖον
Τῆς ποιήσεως τοῦ πρώτου διδασκάλου,
Ὃς ὡς ἀετὸς ὑπερίπταται πάντων.
Μικρόν τι πρὸς ἀλλήλους διαλεχθέντες,
Ἐστράφησαν πρὸς ἐμὲ νεύσαντές μοι·
Προστάτης δ' οὐμὸς τούτοις ἐπεμειδία.
Ἀλλ' ἔτι πλείω τιμὴν ἀπένειμάν μοι
Εἰς τὴν ἑαυτῶν προσλαβόντες χορείαν,
Ὥστ' ἤμην ἐν τηλίκοις ἀνδράσιν ἕκτος.

Ἡ παγκόσμιος κρίσις ἐδικαίωσε τὸ προαίσθημα τοῦ Δάντου συγκαταλέξασα αὐτὸν μετὰ τῶν ἐξοχωτέρων ποιητῶν, εὑρίσκει μάλιστα αὐτὸν μετριόφρονα ὅταν κατατάσσῃ ἑαυτὸν μετὰ τοῦ Λουκανοῦ. Ἐν τοιαύτῃ συνοδίᾳ ἐπισκέπτεται «τόπον αἰπύν, ἀσκεπῆ καὶ φεγγώδη», ὅθεν εἶδε πολλοὺς τῶν ἐνδόξων ἀρχαίων. ....

Εἶτα τὰς ὄψεις ἀνυψώσας μικρόν τι
Εἶδον τὸν διδάσκαλον τῶν ἑδρευόντων
Ἐν τῇ τῶν φιλοσόφων οἰκογενείᾳ (τὸν Ἀριστοτ.).
Πάντες θαυμάζουσ' αὐτόν, πάντες τιμῶσιν.
Ἐκεῖ δὴ τὸν Σωκράτη καὶ Πλάτων' εἶδον
Προϊστάμενον τῶν ἑστηκότων ἄλλων,
Δημόκριτον, τὸν κόσμον τῇ Τύχῃ δόντα...
Ἱπποκράτη, Γαληνόν κλπ.

Ἐνταῦθα λήγει ἡ πέμπτη ᾠδή· ἐφεξῆς δ' ὁ Δάντης περιτρέχει τοὺς ὀκτὼ ὑπολειπομένους κύκλους ἀπὸ τοῦ ζοφεροῦ ἐπὶ τὰ ζοφερώτερα προβαίνων, πολλὰ μὲν τὰ δριμέα καὶ τερατώδη, πολλὰ δὲ τὰ κατανυκτικὰ συγκαταμιγνύων, ἐξ ὧν ἐξέστω ἡμῖν ἀναγράψαι τινά.

Καὶ δὴ ἐν τῷ δευτέρῳ κύκλῳ ὁρᾷ παρὰ τὴν εἴσοδον ἱστάμενον τὸν Μίνωα φρικώδη καὶ βρέμοντα· οὗτος

.....γνώστης ἁμαρτημάτων πάντων
Ἅδου βλέπει τί μέρος ἑκάστη (ψυχῇ) πρέπει·
Τοσάκις δὲ τὴν πυρὰν συμπεριστρέφει
Ὅσους ἂν βαθμοὺς κάτω πεμφθῆναι θέλει.

Ἕπεται περιγραφὴ ταρταρείου καταιγίδος. Ἐπειδὴ δὲ ὁ κύκλος οὗτος ἐξιδιάζει τοῖς ἁμαρτήσασιν ἐξ ἔρωτος, μεταξὺ πλείστων ὅσων ὁ ποιητὴς διαδιακρίνει σκιὰς δύο φερομένας, συνδέτους ἐλαφρῶς ὑπ' ἀνέμου,

Ὡς δ' ἐγγὺς ἡμῶν ἤχθησαν ὑπ' ἀνέμου
Ὕψωσα φωνήν· «Ὦ ψυχαὶ τεθλιμμέναι,
Πρὸς ἡμᾶς ἔλθετ', εἰ μηδὲν τὸ κωλύον».

Ἐν τῷ διαλόγῳ, ὅστις ἐπέρχεται, ἀναγνωρίζει ὁ ποιητὴς ὅτι αἱ τεθλιμμέναι αὗται ψυχαί εἰσιν αἱ τῆς Φραγκίσκης καὶ τοῦ ἐρωμένου αὐτῆς, ἀμφοτέρων οἰκτρῶς θανατωθέντων ἅμα τῇ ἀποδείξει τοῦ ἔρωτος. Συγκινεῖται ὁ Δάντης,

Λέγων· «Φραγκίσκη φεῦ ! τὰ μαρτύριά σου
»Ἔλεον ἐμποιεῖ μοι, κλαυθμοὺς καὶ λύπας.
»Ἀλλά μοι λέγ' ἐν καιρῷ τῶν γλυκυθύμων
»Στεναγμῶν, εἰς τί καὶ πῶς ἄρ' ὑμῖν ἔρως
»Γνῶν' ἐπέτρεψε τοὺς κινδυνώδεις πόθους».
Αὕτη δὲ πρός με· «Μείζων οὐκ ἔστι λύπη
»Ἢ τὸ διαμεμνῆσθαι καιροὺς ὀλβίους
»Ἐν δυστυχίαις· τοῦτ' οἶδ' ὁ σὸς ἡγήτωρ.
»Ἀλλ' εἰ τὴν πρώτην ἐπίστασθαι σὺ ῥίζαν
»Ἔρωτος ἡμῶν τόσην ἔφεσιν ἔχεις,
»Πράξω καθώς τις ἅμα κλαίει καὶ λέγει.
»Συνανεγινώσκομέν ποτε πρὸς χάριν (ἀντὶ πρὸς [τέρψιν)
»Πῶς ποτ' ἔρωτι Λαγκιλῶτος ἑάλω·
»Ἦμεν μοναχοί, μηδὲν ὑπονοοῦντες·
»Πολλάκις ἡμῶν τὤμματα συνηντήθη,
»Ὁ χρώς τ' ἐτράπη, συναναγινωσκόντων·
»Ἀπώλεσε δ' ἡμᾶς ἓν μόνον χωρίον.
»Ὅτ' ἀνέγνωμεν, πῶς ὁ ποθεινὸς γέλως
»Ὑπ' ἐραστοῦ τοιούτου κατεφιλήθη,
»Οὗτος, ὅνπερ οὐδέποτ' ἐγκαταλείψω,
»Μ' ἐφίλησε τὸ στόμα συνάπας τρέμων·
»Γαλεῶτος ἦν ἡ βίβλος ὅ,τε γράψας.
»Ἔκτοτ' οὐκ ἀνέγνωμέν τι περαιτέρω».
Τῶν δύο σκιῶν ἡ μὲν ἔλεγε ταῦτα,
Ἡ δ' ἔκλαιε τοσοῦτον, ὥστ' ἐλεήσας
Ἐνόμισ' ὄντ' ἐμαυτόν ἐγγὺς θανάτου,
Χαμαί τ' ἔπεσον, ὡς σῶμα νεκρὸν πίπτει.

Ἐν τῷ γ' κύκλῳ περιγράφονται ὁ Κέρβερος, ὁ αἰώνιος ὄμβρος, αἱ βάσανοι τῶν λαιμάργων, ἐν οἷς καὶ πολλοὶ Φλωρεντινοί· ἐν τῷ δ' ὁ Πλούτων «ἐχθρὸς μέγας», αἱ βάσανοι τῶν ἀλληλοσυγκρουομένων φιλαργύρων καὶ ἀσώτων. Τούτων δ' αἱ ψυχαὶ

Συνεπαίοντ' ἀλλήλαις· εἶτα δ' ἑκάστη
Περιεστρέφετ', ἀπεχώρει τ' ὀπίσω,
Κράζουσαι· «Πρὸς τί τηρεῖς;» καὶ «πρὸς τί ῥίπτεις;»

καὶ τέλος ἡ Τύχη.

Ἐπιφέρει ὁ ποιητὴς περιγραφὰς τῶν κολαζομένων, οὓς παριστᾷ ὁτὲ μὲν ὑπὸ μορφὴν ἀνθρώπων, ὁτὲ δὲ ὑπὸ τερατώδεις μετασχηματισμοὺς βασανιζομένους διὰ πυρός, ὕδατος, πετρῶν, βορβόρων, πίσσης καὶ παντοίων ἄλλων πραγμάτων, συνυπουργούντων πάντων τῶν στυγερῶν πνευμάτων τοῦ Χριστιανικοῦ καὶ Ἐθνικοῦ δαιμονολογίου, πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν καταπληκτικῶν τιμωριῶν, ἃς ἐφευρίσκει γόνιμος καὶ ἐξηγριωμένη φαντασία. Ἐννοεῖται ὅτι ἀναγνωρίζει πάντοτε μεταξὺ τῶν σκληρότερον κολαζομένων τοὺς προσωπικοὺς αὐτοῦ ἐχθρούς, καὶ ἐν τοῖς πρώτοις τὸν Πάπαν Νικόλαον ὅστις στρέφεται ἐντὸς λάκκου πυρὸς ἔχων τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ κάτω καὶ περιμένει ὅπως ἐλθὼν Βονιφάτιος ὁ Η' λάβῃ τὴν θέσιν αὐτοῦ. Ἀλλὰ καὶ οὕτω κατατρυχώμενον οὐδόλως ἐλεήσας ὁ Δάντης ἐλέγχει αὐτόν. Ἀλλ' ἀνεξήγητος ἡ αἰτία δι' ἣν κατατάσσει ὁ ποιητὴς μεταξὺ τῶν κολαζομένων καὶ αὐτὸν τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ Βρουνέττον, καί τοι μυρίας χάριτας αὐτῷ ἐκφράζων.

Πηδῶμεν ἀμέσως εἰς τὴν λγ' ᾠδὴν ἔνθα περιγράφεται ὁ κόμης Οὐγολῖνος κατασπαράττων τὸ κρανίον τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ρουτζέρου, ὅστις καθεῖρξε τὸν Οὐγολῖνον καὶ τοὺς υἱοὺς ἐν τῷ πύργῳ τῆς πείνης καὶ διέφθειρεν αὐτοὺς διὰ τῆς ἀσιτείας.

Τελευταίους βλέπει ὁ Δάντης ἐν τῷ Ἅδῃ Ἰούδαν τὸν Ἰσκαριώτην, τὸν Βροῦτον καὶ τὸν Κάσσιον φονεῖς τοῦ Καίσαρος, ὑπ' αὐτοῦ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς κοιλάδος τοῦ κλαυθμῶνος, τοῦ Ἑωσφόρου, ἐν τῇ ἐσχάτῃ ὑποστάθμῃ τῆς φλεγομένης ἀβύσσου, μεθ' ὃ ἀνεῦρον ῥωγάδα τινὰ κρημνοῦ δι' ἧς ὁ βυθὸς τοῦ Ἅδου συγκοινωνεῖ πρὸς τὰς χώρας τοῦ Καθαρτηρίου,

Ἡγήτωρ δ' ἐγώ τ' εἰς κρυπτὴν ὁδὸν τήνδε
Εἴσιμεν εἰς φωτεινὸν νοστοῦντες κόσμον,
Αὐτὸς μὲν πρῶτος, ἐγὼ δ' αὐτοῦ κατόπιν,
Οὐ φροντίζοντες παύλης ἔβημεν ἄνω
Ἕως οὗ τὰ οὐρανοῦ κατεῖδον κάλλη
Διὰ χάσματος κυκλοτεροῦς, κἀκεῖθεν
Συνεξελθόντες εἴδομεν πάλιν τἄστρα.
(Ἀκολουθεῖ).

Αλ. Καραθεοδωρη.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ.

ΔΙΑΦΟΡΑ ΣΥΜΜΑΘΗΤΩΝ ΥΠΟ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΚΑΙ ΤΑ ΑΥΤΑ ΔΙΔΑΣΚΟΜΕΝΩΝ.

Ἐν τῇ παιδεύσει τῶν νέων προβάλλεται πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ἡ ἀπορία, διὰ τί πολλάκις διαφέρουσι συμμαθηταὶ καὶ συνήλικοι ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ καθηγητοῦ καὶ τὰ αὐτὰ διδασκόμενοι μαθήματα· καὶ ἡ ἐξήγησις φαίνεται πρόχειρος καὶ ἐπαρκής· διότι παραχρῆμα λέγεται ὡς αἰτία τούτων μὲν ἡ προσοχὴ καὶ ἡ ἐπιμέλεια, ἐκείνων δὲ ἡ ἀμέλεια καὶ ἀκοσμία. Ἀλλὰ πόθεν ἡ διαφορὰ αὕτη τῆς προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας, εἰ τὸ θέλγητρον τοῦ μαθήματος καὶ τοῦ διδάσκοντος προσώπου εἶνε τὸ αὐτό ; Τῇ φύσει βεβαίως δὲν ἀποδίδονται αἱ διαφοραὶ αὗται, οὐδὲ λέγομέν ποτε ὅτι φύσει ἐπιμε-

λής ὁ παῖς οὗτος, φύσει προσεκτικός, ἐνῷ ἴσως ἡ ἀγχίνοια, ἡ μνήμη, ἡ φαντασία καὶ τὰ τοιαῦτα εἶνε φυσικὰ πλεονεκτήματα· διὸ καὶ ἡμεῖς τὰ τῆς φύσεως δῶρα θαυμάζοντες ἐπαινοῦμεν καὶ τιμῶμεν μόνον τὰς ἀρετὰς ἐκείνας, τὴν χρηστότητα, τὴν προσοχήν, τὴν ἐπιμέλειαν, ὡς ταύτας οὔσας ἐνεργείας τῆς ἀγαθῆς προαιρέσεως καὶ ἐλευθέρας βουλήσεως· εἰκότως· διότι αὗται ἔχουσιν ἠθικὴν ἀξίαν, καὶ ἡ ἐπιμέλεια εἶνε ἤδη μεγαλοφυία καὶ ἡ προσοχή, δι' ὧν καὶ νὰ ἐπιδώσῃ τις καὶ προαχθῇ δύναται ἐπὶ τὰ κρείττω, ἐνῷ χωρὶς αὐτῶν οὐδεὶς οὐδὲν κατορθοῖ οὔτε μέγα τι οὔτε σταθερὸν οὔτε ὁ εὐφυέστατος, οὔτε ὁ μνημονικώτατος.

Ἂν λοιπὸν ἡ παρατηρουμένη διαφορὰ δὲν προέρχεται ἐκ φύσεως, ἄρα τὴν κατ' οἶκον ἀνατροφὴν ἔχει αἰτίαν; ἀλλὰ πολλάκις συμβαίνει καὶ καὶ τῶν αὐτῶν γονέων τέκνα καὶ τῆς αὐτῆς κατὰ τὸ φαινόμενόν γε τυχόντα κατ' οἶκον ἀγωγῆς καὶ ἐπιμελείας νὰ διαφέρωσιν ἀλλήλων δὲν λέγομεν κατὰ τὰ φυσικὰ πλεονεκτήματα, ἀλλὰ κατὰ τὴν προσοχὴν καὶ ἐπιμέλειαν, ἄλλα δὲ πάλιν ἠμελημένης οἰκιακῆς ἀνατροφῆς νὰ εὐδοκιμῶσιν ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς διδασκάλους καὶ ἐν τοῖς αὐτοῖς παιδεύμασιν. Ἄρα οὔτε ἡ διδασκαλία καὶ ὁ διδάσκαλος οὔτε ἡ οἰκιακὴ ἀγωγὴ καθ' ἑαυτὰ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν δυνατὸν νὰ ἐγγυηθῶσι τοῦ νέου τὴν ἐπὶ τὰ καλὰ ἐν γένει ἐπίδοσιν, ἐπειδὴ ἔξω τούτων ἵσταται ὁ ποικίλος ἐκεῖνος πανόπτης, ὃν *κοινωνίαν* καλοῦμεν. Τί ἄλλο λοιπὸν θὰ καταστήσῃ τὸν μαθητὴν ἐπιμελῆ καὶ κόσμιον ἢ ἡ οἰκεία βούλησις καὶ προαίρεσις, ἣν δέον ἡ παιδαγωγικὴ τέχνη καὶ ἡ πρόνοια τῶν πεφωτισμένων καὶ αὐστηρῶν γονέων νὰ ἐξεγείρωσι καὶ ὑποθάλπωσι πρὸ πάντων διὰ τοῦ ἀγνοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος, ὅπως ἂν καταβληθῶσιν αἱ ἔξωθεν παντοῖαι ἐπήρειαι; Ἀλλὰ τίς δὲν θέλει νὰ μανθάνῃ καὶ προκόψῃ, εἰ φύσει ἐκ παίδων ὁ ἄνθρωπος τοῦ εἰδέναι ὀρέγεται; τίς δὲν θέλει νὰ τιμηθῇ, εἰ πάντες οἱ νέοι μάλιστα φιλότιμοι;

Τοιαύτη ὅμως ἁπλῆ καὶ ἀδρανὴς θέλησις δὲν εἶνε ἡ βούλησις, ἣν ἐννοοῦμεν, οὐδ' ἀρκεῖ αὕτη νὰ κινήσῃ εἰς πράξεις· κρατεῖ δὲ ἐν πᾶσιν ὁ νόμος ὅτι πᾶσα ἀρετὴ κόποις καὶ δυσχερείαις συνέχεται καὶ πᾶν ἀγαθὸν διὰ μόχθων καὶ ἀγώνων ἀποκτᾶται καὶ ἡ νίκη προαπαιτεῖ ἄσκησιν καὶ ἡ παιδεία προσοχὴν καὶ ἐπιμέλειαν καὶ κοσμιότητα, ἐν ᾧ αἱ διηνεκεῖς τέρψεις καὶ αἱ κατὰ πᾶσαν ὥραν ῥέουσαι διασκεδάσεις καὶ στιγμιαῖαι ἡδοναὶ καὶ ἡ ῥαθυμία ἐν γένει μετ' ἀπατηλῆς γλυκύτητος ἀποτρέπουσι τὴν ψυχὴν ἀπὸ τῶν εὐγενῶν αὐτῶν παραστάσεων καὶ ἐννοιῶν, ἀπασχολοῦσαι πρὸς ποικίλα ὅσα ἀντικείμενα ἐν ἀνέσει καὶ χαλαρότητι. Τί θὰ θέλῃ λοιπὸν ὁ τοιοῦτος σπουδαίως, εἰ μὴ τὰ τερπνὰ καὶ τὰ εὔκολα;

Ἡ βούλησις ἄρα δέον νὰ ἦνε ἰσχυρά, ἔμμονος, ἀμετάτρεπτος, *νὰ ἐνδιαφέρεται*, ὥστε πάντα κόπον προθύμως ν' ἀναδέχηται καὶ πάντα ἀγῶνα νὰ ὑποστῇ εὐχαρίστως πρὸς τὸ ἐπιδιωκόμενον τέλος ἀεὶ ἀτενίζουσα. Ἡ δὲ τοιαύτη βούλησις λέγεται ἔρως, ἔρως τῶν καλῶν, ἔρως τῆς παιδείας, ὃν ἡ παιδαγωγικὴ τέχνη ὀφείλει νὰ ἐξεγείρῃ δι' ὧν ἐπίσταται καὶ δύναται τρόπων ἀπὸ τῆς τρυφερωτάτης ἀρχομένη ἡλικίας. Ὁ θεῖος οὗτος ἔρως, ὅστις δι' ὅλου τοῦ ἀνθρωπίνου διήκει βίου καὶ πᾶσαν αὐτοῦ ἐνέργειαν εὐγενῆ καὶ ζωὴν κινεῖ, τὴν ὄντως ζωὴν καὶ ἐλευθέραν ἐνέργειαν, τὴν ἐν ἐλευθερίᾳ ἀπὸ τῆς αἰσθήσεως καὶ ὀρέξεως ὑπὸ τοῦ λόγου ὁριζομένην, θαυμασίως περιγράφεται ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος ἐν τῷ Συμποσίῳ. Ἐκ τούτου σκόπιμον ἡγούμεθα πρὸς διευκρίνησιν τοῦ προκειμένου παιδαγωγικοῦ ζητήματος νὰ διαλάβωμεν ἐν συνόψει οἷον ὁ δαιμόνιος Σωκράτης διορίζει καὶ χαρακτηρίζει αὐτὸν τὸν ἔρωτα, ἀπὸ τῶν καθ' ἕκαστα ἀρχόμενοι.

Ἀφοῦ ἐν τῷ διαλόγῳ τούτῳ ἄλλοι ἄλλως λέγουσι καὶ διαλέγονται περὶ τοῦ ἔρωτος, περιέρχεται ὁ λόγος εἰς τὸν Σωκράτην. Οὗτος εἰρωνευθεὶς κατὰ τὸ εἰωθὸς τὰ προρρηθέντα ἄρχεται ὡς ἐξῆς περίπου. Ἐρωτᾷ πρῶτον τὸν προαγορεύσαντα Ἀγάθωνα, εἰ ὁ ἔρως εἶνε ἔρως τινὸς πράγματος ἢ οὐδενός· εἰ δηλονότι ὁ ἔρως εἶνέ τι ὂν αὐτὸ καθ' αὑτό ἢ ὄχι. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἀγάθων ἀποκρίνεται ὅτι ὁ ἔρως εἶναι βεβαίως ἔρως τινὸς πράγματος, τὸν ἐρωτᾷ δεύτερον εἰ ὁ ἔρως ἢ ὁ ἐρῶν ἐπιθυμεῖ ἐκεῖνο, οὗ τινος εἶνε ἔρως ἢ ὄχι· καὶ ἐπειδὴ πάλιν ὁ Ἀγάθων βεβαιοῖ, ὅτι ἐπιθυμεῖ, ἐρωτᾷ νῦν, εἰ ἔχει ὅπερ ἐπιθυμεῖ ἢ ὄχι. Βεβαίως, λέγει ὁ Ἀγάθων, δὲν τὸ ἔχει, διὰ τοῦτο δὴ καὶ τὸ ἐπιθυμεῖ. Λοιπὸν δὲν ἐπιθυμεῖ τις νὰ ἦνε μέγας τὸ ἀνάστημα, ἐνῷ εἶνε, οὐδ' ἐπιθυμεῖ τις νὰ ὑγιαίνῃ, ἐνῷ ὑγιαίνει. Ἐντεῦθεν συνάγει ὁ Σωκράτης ὅτι ὁ ἔρως τῶν καλῶν εἶνε ἔνδεια τῶν καλῶν, ὅτι ὁ ἔρως ἄρα εἶνε ἐνδεὴς κάλλους· διότι ἄλλως δὲν θὰ ἦτο ἔρως. Οὕτω σαφηνίσας τὴν ἔννοιαν τοῦ ἔρωτος ἀφηγεῖται ἔπειτα ἐν μεταρσιώσει ἐνθέῳ ὅλον τὸν περὶ τούτου λόγον τῆς σοφῆς ἐκείνης μαντικῆς γυναικός. Κατὰ ταύτην ἐν κεφαλαίῳ εἰπεῖν ὁ ἔρως τοῦ καλοῦ εἶνε μεταξὺ τοῦ αἰσχροῦ καὶ τοῦ καλοῦ· δὲν εἶνε μὲν αὐτὸ τὸ κάλλος, ἀλλὰ καὶ αἰσχρὸς δὲν εἶνε καθὼς καὶ ὅ,τι δὲν εἶνε σοφόν, δὲν ἕπεται ὅτι εἶνε τὸ ἐναντίον, ἀμαθές· ἀλλ' εἶνέ τι μεταξὺ σοφίας καὶ ἀμαθείας· οἷον τὸ φρονεῖν καὶ δοξάζειν ὀρθὰ χωρὶς τοῦ ἔχειν δοῦναι λόγον, δὲν εἶνε μὲν ἐ-

πιστήμης διότι ἐπιστήμη ἄνευ λόγου δὲν γίνεται, ἀλλ' οὔτε ἀμάθεια δὲν εἶνε, διότι τὸ ἀληθὲς καὶ ὀρθὸν δὲν εἶνε ἀμάθεια. Ἡ ὀρθὴ λοιπὸν γνώμη καὶ δοξασία εἶνέ τι μεταξὺ ἐπιστήμης καὶ ἀμαθείας· οὕτω δὲ καὶ ὁ ἔρως. Εἶτα παρίσταται ὁ ἔρως μυθολογικῶς καὶ συμβολικῶς υἱὸς τοῦ Πόρου καὶ τῆς Πενίας, δηλῶν ὧδε τὴν ψυχολογικὴν τοῦ ἀνθρώπου κατάστασιν, καθ' ἣν ἀπὸ τῆς συναισθήσεως τῆς ἀνεχείας καὶ ἀτελείας ἡμῶν, ἀπὸ τῆς ἀπορίας, ὁρμώμενοι ποριζόμεθά τι διηνεκῶς καὶ καθ' ἑκάστην τελειότεροι καὶ κρείττονες ἑαυτῶν γινόμεθα. Ὁ ἔρως καθὸ τέκνον τῆς Πενίας, εἶνε ἀεὶ πένης καὶ ἐνδεὴς καὶ σκληρὸς καὶ ὅμως κατὰ τὸν πατέρα, δηλονότι τὴν ἐνεργητικότητα, εἶνε ἐπήβολος τῶν ἀγαθῶν καὶ καλῶν, ἐπιμελὴς καὶ σύντονος, ἀνδρεῖος καὶ ὁρμητικός, δεινὸς θηρευτὴς καὶ ἐπιθυμητὴς φρονήσεως καὶ οὔτε ἀθάνατος εἶνε οὔτε θνητός· τὸ δὲ περιεργότατον ὅτι τὸ ἑκάστοτε ποριζόμενον ὑπερκρέει, ὥστε οὔτε ἀπορεῖ ποτε ὁ ἔρως οὔτε πλουτεῖ· τυγχάνει δὲ μεταξὺ σοφίας καὶ ἀμαθείας· διότι ἡ μὲν θεία φύσις δὲν φιλοσοφεῖ, ἐπειδὴ εἶνε αὐτὴ ἡ σοφία, οὐδὲ οἱ ἀμαθεῖς φιλοσοφοῦσιν, οὐδ' ἐπιθυμοῦσι νὰ μανθάνωσι καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο τυγχάνει κακὸν ἡ ἀμάθεια· διότι ἐνῷ δὲν εἶνέ τις καλὸς καὶ φρόνιμος φανταζεται ὅτι εἶνε καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐπιθυμεῖ ταῦτα· ὁ φανταζόμενος ὅτι δὲν εἶνε ἐνδεής τινος, πῶς θὰ ἐπιθυμήσῃ ἐκεῖνο, οὗ ἀνάγκην δὲν ἔχει ὡς οἴεται; Ὁ δὲ ἔρως εἶνε ἐπιθυμία τοῦ καλοῦ καὶ ἐντεῦθεν φιλομαθὴς καὶ φιλόσοφος. Τοιαύτης οὔσης τῆς ῥοπῆς τῆς ψυχῆς ἡμῶν, αὐτὸ τὸ ἐρώμενον εἶνε πάγκαλον. Ἀλλ' ἡ ψυχὴ δὲν ῥέπει μόνον πρὸς τὸ καλὸν ἐν γένει, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ ἀγαθὸν καὶ ἕκαστος ἐπιθυμεῖ νὰ γείνῃ εὐδαίμων· καὶ διὰ τί; διότι ἡ φύσις ἡμῶν εἶνε τοιαύτη· πάντες ἔχουσι τὴν βούλησιν νὰ εὐτυχῶσι καὶ εὐδαιμονῶσιν· εἶνε τοῦτο τὸ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐν ἡμῖν τοῖς ἀνθρώποις πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ τελειότητα κέντρον. Τοιοῦτος ὁ καθ' ὅλου ἔρως· ἀλλ' ὡς τὸ ὄνομα τοῦ ποιητοῦ ἐμερικεύθη καὶ οὗτος· διότι ἐν συνόλῳ ἔρως εἶνε πᾶσα ἡ τῶν ἀγαθῶν ἐπιθυμία καὶ ὁ μέγιστος ὁ τῆς εὐδαιμονίας, ὁ καὶ δολερὸς καὶ ἀπατηλός, ἐπειδὴ ἄλλοι ἄλλως ὑπ' αὐτοῦ φέρονται. Ὁ μὲν εὐδαιμονίαν ἡγεῖται τὴν αὔξησιν καὶ κτῆσιν τοῦ πλούτου, ὁ δὲ τὴν εὐεξίαν καὶ ῥώμην τοῦ σώματος καὶ εὐπάθειαν, ὁ δὲ τὴν ἐν ἔργοις φιλοπατρίαν ἢ τὴν ζήτησιν τῆς ἀληθείας. Ἐκ πάντων δὲ καθαρῶς φαίνεται ὅτι οἱ ἐρῶντες τὸν ἤδη περιγραφέντα ἔρωτα ἐπιθυμοῦσι τὸ ἀγαθὸν ὡς τὸ οἰκεῖον τῇ φύσει αὐτῶν, τὸ δὲ κακὸν ὡς ἀλλότριον ἀποστρέφονται, ἀφοῦ καὶ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας των οἱ ἄνθρωποι θέλουσι ν' ἀποκοπῶσιν, ἐὰν τοῖς φανῶσι βλαβερά. Ἐντεῦθεν συνάγει ὁ Πλάτων τὸ περίπυστον συμπέρασμα ὅτι οὐδεὶς ἐν γνώσει προαιρεῖται τὸ κακὸν καὶ βλαβερόν.

Πλὴν τὸ ἀγαθὸν τοῦτο, ὅπερ πάντες ἐν ἀρχῇ ἐπιδιώκουσιν, ἄλλοις ἄλλως φαίνεται καὶ οὕτω οἱ πλεῖστοι ἐξαπατῶνται εἴτε κάλλος ἀνθρώπινον νομίζοντες τοῦτο, εἴτε πλοῦτον καὶ δόξαν καὶ τιμήν, περὶ ἃ οἱ πολλοὶ σπουδάζουσιν· εἶνε δὲ καὶ ἕτοιμοι ὑπὲρ αὐτοῦ οἱ ἄνθρωποι πάντα κίνδυνον νὰ κινδυνεύωσι καὶ οἱουσδήποτε κόπους νὰ κοπιάζωσι καὶ ταῦτα διὰ τί; διότι ἐπιθυμοῦσιν ἀθανασίαν, εὐδαιμονίαν. Ἀλλὰ πρὸς τὸ ὄντως ἀγαθὸν δέον νὰ χωρῇ τις ὧδέ πως· Πρῶτον ἐκ νεότητος κατ' ὀλίγον νὰ ἐρᾷ τοῦτο τὸ καλόν, ἐκεῖνο τὸ καλόν, τὰ καθ' ἕκαστα καλά· καὶ ἀπὸ τῶν καλῶν τούτων τῶν καθ' ἕκαστα νὰ προβῇ ἐπὶ τὰ καθ' ὅλου καλά. Εἶτα κατανοήσας ὅτι τὸ τῆς ψυχῆς κάλλος, τὸ πνευματικὸν καὶ ἠθικὸν κάλλος, εἶνε πολλῷ τιμιώτερον, ν' ἀγαπᾷ μᾶλλον τὸ ἦθος τὸ καλὸν καὶ μᾶλλον τῶν καλῶν πράξεων καὶ τῶν καλῶν λόγων καὶ ἐπιτηδευμάτων τὸ κάλλος. Εἰς ἀνώτερον δὲ βαθμὸν ὑψούμενος εἰς τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς γνώσεως τὸ κάλλος, νὰ ἐρᾷ οὐχὶ πλέον τὰ καθ' ἕκαστα, ἀλλ' ὅλον καὶ γενικὸν τὸ κάλλος, ἔχων ἐστραμμένον ἤδη τὸ ὄμμα τῆς ψυχῆς ἐπὶ τὸ πολὺ πέλαγος τοῦ καλοῦ. Τοῦτο δὲ τὸ καθ' αὑτὸ καλὸν εἶνε ἀεὶ ὂν οὔτε γινόμενον, οὔτε φθειρόμενον, οὔτε αὐξανόμενον, οὔτε φθῖνον πανταχοῦ καὶ πάντοτε σταθερῶς καλόν, οὐδεμίαν ἔχον μορφήν, ἀλλ' αὐτὸ καθ' αὑτὸ ἀεὶ μονοειδές, τοῦτέστι ὁ Θεός, οὗ τινος ἐκφάνσεις τυγχάνουσι πάντα τἄλλα καλὰ κατά τινα τρόπον. Εἶτα, ἀνακεφαλαιῶν τὴν πρόοδον τοῦ πνεύματος ἐπάγεται τάδε· προβαίνων ὁ νέος ἀεὶ ἀπὸ ἑνὸς ἐπὶ δύο καὶ ἀπὸ δύο ἐπὶ πάντα τὰ καλὰ ἀντικείμενα καὶ ἀπὸ τῶν καλῶν ἀντικειμένων ἐπὶ τὰ καλὰ ἐπιτηδεύματα καὶ τὰ καλὰ ἔργα καὶ τὰ καλὰ μαθήματα, θὰ φθάσῃ ἐπὶ τέλους ἀπὸ τῶν καλῶν μαθημάτων ἐπὶ τὸ μάθημα ἐκεῖνο, ὅπερ εἶνε αὐτοῦ τοῦ καλοῦ τὸ μάθημα καὶ θὰ γνωρίσῃ αὐτὸ τὸ καλὸν καθ' ἑαυτό, αὐτὸ τὸ θεῖον κάλλος, τὸ πάντων τῶν ἐπιγείων καὶ οὐρανίων ὑπέρτατον, τὸ ἰδεῶδες, ἢ τὴν ἰδέαν αὐτὴν τοῦ καλοῦ. Καὶ τότε δὴ ὁ ἀνθρώπινος βίος εἶνε βιωτός· καὶ ὁ θεώμενος τὸ θεῖον τοῦτο κάλλος, αὐτὸ τὸ ἀγαθόν, τίκτει οὐχὶ φάσματα πλέον καὶ ὁμοιώματα ἀρετῆς, ἀλλ' ἀληθῆ ἀρετὴν καὶ ὁ τοιοῦτος γίνεται θεοφιλὴς καὶ ἀθάνατος.

Τοιουτοτρόπως ὁ Πλάτων τίθησι τὰς γενικὰς ἀρχὰς τῆς ἀληθοῦς παιδείας καὶ τῆς διὰ τῆς διδασκαλίας μορφώσεως ἠθικοῦ χαρακτῆρος. Διότι αἴσθησις τοῦ καλοῦ ἢ ἔρως τοῦ καλοῦ μετὰ τῆς ἐμφύτου τοῦ εἰδέναι ὀρέξεως, εἶνε ἡ βάσις τῆς ἐν-

αρμονίου ἀναπτύξεως, ἣν ἡ παιδαγωγία δέον νὰ γνωρίζῃ καὶ ἐπιμελῶς νὰ περιποιῆται ἔν τε τῷ οἴκῳ καὶ ἐν τῷ σχολείῳ· ἐν ἀμηχανίᾳ δὲ ἀνθρωπίνης σοφίας καὶ δυνάμεως τὴν ἄνωθεν νὰ ἐπικαλῆται ἀρωγὴν καὶ θείαν πρὸς τοῦτο χάριν· ἐπειδὴ ὁ ἔρως οὗτος ἐλεεινῶς συνήθως ἀποπλανᾶται περὶ τὸ ἐρώμενον, ἐκλαμβάνων οὐσίαν καὶ κάλλος ὅ,τι δὲν εἶναι ἢ φαινόμενον καὶ ἀπάτη· ὥστε νὰ ἐθίζεται ν' ἀγαπᾷ τὸ καλόν, διότι ἔχει οὕτως εἰπεῖν ἀνάγκην ν' ἀγαπᾷ· ἀλλὰ διὰ ν' ἀγαπᾷ τὸ καλόν, δέον νὰ βλέπῃ πέριξ αὐτοῦ καλὰ καὶ ν' ἀκούῃ καλά. Διὰ τί ὁ νέος οὗτος κλίνει ἰσχυρῶς εἰς τὰς διασκεδάσεις καὶ τέρψεις, ἐκεῖνος εἰς τὸν καλλωπισμὸν καὶ τὴν ματαιοσπουδίαν; διότι συνήθισε εἰς τὰ πρὸς στιγμὴν καὶ ὥραν εὐχάριστα, ἐξέλαβε τὴν ῥαθυμίαν ἀγαθόν, εἰς ἣν καὶ ῥέπει πως φύσει ὁ παῖς, ἀγνοῶν τὴν εὐφροσύνην τῆς καρδίας μετὰ τὴν ἐργασίαν, ἅτε μὴ γευθεὶς τῆς εὐγενοῦς ταύτης ἡδονῆς· καὶ ταῦτα διότι ἐπὶ τῆς παιδικῆς καὶ νεανικῆς ἡλικίας ἔχει τὸ κράτος ἡ αἴσθησις. Ὅταν λοιπὸν κατορθωθῇ διὰ τῆς ἀγωγῆς καὶ διδασκαλίας, ἧς ποικίλοι οἱ παράγοντες, νὰ ἐξεγερθῇ ἡ ἀληθὴς φιλοτιμία καὶ φιλομάθεια καὶ καταστῇ αὕτη ὥσπερ αἴσθησις ἄλλη ὑπερτέρα, τότε ὁ παῖς μανθάνει ἀληθῶς, τότε ὁ νέος κάθηται σιγῶν καὶ προσέχων καὶ μετ' εὐφροσύνης ἀναδέχεται κόπους καὶ μόχθους, ἐννοεῖται ἐν τῷ προσήκοντι μέτρῳ ἐπιβαλλομένους, διάγων ἔν τε τῷ οἴκῳ καὶ ἐν τῷ σχολείῳ εὐπειθὴς καὶ κόσμιος ἀεὶ ἔσωθεν ὑπὸ τῆς τῶν καλῶν ἐπιθυμίας ἀγόμενος. Ὅπου δὲ ἡ κατ' οἶκον ἀγωγὴ τυγχάνει ἕνεκα διαφόρων αἰτίων ἠμελημένη καὶ ἐναντία πολλάκις εἰς τὴν ἐξέγερσιν τῆς ἐν τῷ μυχῷ ὑπνωττούσης εὐγενεστάτης βουλήσεως, ὅπου ἡ κοινωνία καὶ τὰ ἐπικρατοῦντα ἤθη καὶ ἔθιμα συντείνουσι μᾶλλον εἰς τῶν ἀγενῶν ὁρμῶν τὴν ἐπικράτησιν καὶ τὴν ἐντεῦθεν ἐξωτερικὴν ἀκοσμίαν, ἔνθα ἐκτελοῦνται ἑκάστοτε τοῦ παιδὸς αἱ θελήσεις, αἱ οὐδὲν ἄλλο ἢ ὁρμαὶ πρὸς αἰσθητόν τι ἢ τὸ πολὺ οἴησις καὶ δοξασίαι οὖσαι ἀμαθοῦς καὶ ἔτι ἀπείρου νέου, ἐκεῖ τῇ ἀληθείᾳ τί ἄλλο μένει ἢ τὸ σχολεῖον καὶ ἡ πεφωτισμένη διδασκαλία, ἂν ὑπάρχῃ καὶ αὕτη, ὅπως ἐπιμεληθῇ καὶ ἀποπειραθῇ τῆς ἀναπλάσεως τὸ ἔργον, ἀρωγὸν πρὸ πάντων ἔχουσα τὸ ἅγιον τῆς ἱερᾶς τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν θρησκείας πνεῦμα; ἀλλ' ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ τῆς τοιαύτης διδασκαλίας ὑπὸ τοὺς πλεοναζοντας παρ' ἡμῖν ἀνωτέρω ἤδη ῥηθέντας ὅρους πόση ὑπάρχει ἐλπὶς ὁμοιότητος τῶν διδασκομένων;

Οὕτω λοιπὸν νομίζομεν ἐξηγεῖται ἡ μεγάλη πολλάκις παρ' ἡμῖν διαφορὰ συμμαθητῶν καὶ συνηλίκων ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ καθηγητοῦ καὶ τὰ αὐτὰ διδασκομένων μαθήματα· διότι ὁ μαθητὴς εἶνε, ὡς ἄν τις σημερινὸς εἴποι, ὑποκείμενον αὐτόβουλον καὶ αὐθέκαστον, οὐ λίθος ἐξ οὗ ἂν ὁ αὐτὸς ἀγαλματοποιὸς ἐποίησε τὸ αὐτὸ ἄγαλμα· διότι οἱ ἕτεροι τῶν διδασκομένων οἱ καὶ πλείους δὲν προεπαιδεύθησαν τῷ ἔρωτι τῶν καλῶν, οὗ βάσις ἡ ἀληθὴς θρησκευτικὴ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ Κυρίου ἀγωγή, διότι ἀληθῶς ὁ λόγος τοῦ Κυρίου λύχνος τοῖς ποσὶ καὶ φῶς ταῖς τρίβοις τοῦ νεανίσκου, οὗ ἄνευ πολλὰ τὰ ὀλισθήματα. Διὰ ταῦτα ἡ αὐτὴ διδασκαλία καὶ τὸ αὐτὸ ἔξοχον τοῦ διδασκάλου παράδειγμα δὲν κατισχύουσι πολλῶν νὰ μεταβάλωσι καὶ διαμορφώσωσι τοὺς ἤδη ἐσχηματισμένους ἰσχυροὺς τοιούσδε τινὰς κύκλους τῶν παραστάσεων καὶ ἐννοιῶν τῆς ψυχῆς. Ἡ ἀληθὴς φιλομάθεια δὲν κατωρθώθη, οὐδ' ἡ ἀγάπη τοῦ θείου κάλλους, αὐτοῦ τοῦ ἀγαθοῦ, ἐξηγέρθη. «Ἐγγίσατε τῷ Θεῷ καὶ ἐγγιεῖ ἡμῖν», λέγει καὶ ὁ Ἀπόστολος Ἰάκωβος. Δὲν ἤγγισαν τῷ Θεῷ, ἵνα καὶ τὸ θεῖον ἐγγίσῃ αὐτοῖς.

Τοιοῦτον φαίνεται τὸ μυστήριον τῆς ἀνθρωπίνης παιδαγωγίας καὶ τοιοῦτον δὲ εἶνε καὶ τὸ μέγα πρόβλημα πάσης πολιτείας, στενῶς μετὰ τῆς ἠθικῆς μορφώσεως τῶν πολιτῶν συνδεόμενον, ἔργον πολλοῦ χρόνου καὶ δὴ καὶ περιπετειῶν καὶ παθημάτων, ἐξ ὧν μαθήματα προσποριζόνται.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συνάγεται σαφῶς ὁ ἑξῆς πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ διδασκάλους κανών, ὅτι ἀρχὴ τῆς παιδείας εἶνε τὸ ἐξεγείρειν καὶ ἐγρήγορον διατηρεῖν τὴν *φιλομάθειαν* καὶ ἀληθῆ *φιλοτιμίαν* τῶν νέων.

Ἀπὸ τῆς καλῆς ταύτης ἀρχῆς ἄρχεται ὁ κατ' ἄνθρωπον ὀρθὸς βίος πρακτικός τε καὶ θεωρητικός, ὁ ἀεὶ οὕτω τελειότερος γινόμενος. Λέγει καὶ ὁ Ἀριστοτέλης (Ἠθ. Νικομ.) «Ἀγνοεῖ μὲν πᾶς ὁ μοχθηρὸς ἃ δεῖ πράττειν καὶ ὧν ἀφεκτέον, καὶ διὰ ταύτην τὴν ἁμαρτίαν ἄδικοι καὶ ὅλως κακοὶ γίνονται». Ἡ φιλομάθεια ἄρα ἡ ἔμφυτος ἡ ζῶσα καὶ ἀγνή, αὕτη γενέσθω πηγὴ τῶν γνώσεων δι' ἐποπτείας ἐν πᾶσιν, πηγὴ τοῦ φωτὸς τοῦ νοεροῦ, ἔρως τοῦ Πλάτωνος, γονιμοποιῶν καὶ τρέφων τὸν ἄνθρωπον εἰς πᾶν εὐγενὲς καὶ ὑψηλόν, εἰς πᾶν ἀγαθόν, ἀναρπάζων αὐτὸν ἀπὸ τῶν κακοζήλων ἔργων καὶ τῆς ἐμφύτου ῥαθυμίας, καὶ ἐθίζων αὐτὸν εἰς τὸν κλῆρον τῆς ἀνθρωπότητος, τὴν ἐργασίαν. Οὗτος διανοίγει τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν φαεινὸν τῆς ἀθανασίας ἀστέρα καὶ προευτρεπίζει τοὺς πρὸς αὐτὴν ἀγῶνας, οὔτε βραβείων οὔτε δημοσίων ἐπαίνων ἔχων ἀνάγκην· διότι τὸ ζητούμενον τοῦτο εἶνε ὅλως ἐσωτερικὸν καὶ ἐνδόμυχον· ἥκιστα δὲ ἐν τοῖς τοιούτοις ἐπιδιωκτέον τὸ ἔξω καὶ ἐπιπολῆς καὶ φαινόμενον. ὅπερ καὶ *φάσμα* καλεῖται ἀρετῆς. Τοῦτο εἶνε τὸ ἐνθάδε τέρμα τοῦ τε καθ' ἕκαστον ἀνθρώπου καὶ τῆς πολιτείας καθ' ὅλου, ὅπερ καὶ ἡ φιλοσοφία ἡ ὑγιὴς ὁρίζεται ὧδε· «Εἰ δὴ θεῖος ὁ νοῦς (λόγος) πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἄρα καὶ ὁ κατὰ τοῦτον βίος θεῖος πρὸς τὸν ἄλλον ἀνθρώπινον βίον. Διὸ οὐ χρὴ κατὰ τοὺς παραινοῦντας ἀνθρώπινα φρονεῖν ἄνθρωπον ὄντα οὐδὲ *θνητὰ τὸν θνητόν, ἀλλ' ἐφ' ὅσον ἐνδέχεται ἀπαθανατίζειν* καὶ πάντα ποιεῖν πρὸ τὸ ζῆν κατὰ τὸ κράτιστον τῶν ἐν αὐτῷ, τοὐτέστι τὸν λόγον» (Ἀριστ. Ἠθ. Νικομ.).

Καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος συνῳδὰ τούτοις λέγει· «Βλέπω ἕτερον νόμον ἀντιστρατευόμενον *τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου*» (Ῥωμ. Ζ'. 23), καὶ παρακατιών· «ὀφειλέται ἐσμὲν οὐ τῇ σαρκί, τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν». (Ῥωμ. Η'. 12).

Κ. Ξανθοπουλος.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ [1].

Μετεωρίται.

Ἐνῷ ὁ Ζεὺς, ὁ μέγιστος τῶν πλανητῶν τοῦ ἡμετέρου ἡλιακοῦ συστήματος ἔχει διάμετρον 20,000 γαλ. μιλ. ἡ Κλειὼ ὁ ἐλάχιστος τῶν μέχρι τοῦδε ἀνακαλυφθέντων ἀστεροειδῶν ἔχει διάμετρον μόλις 4 μιλίων, ὥστε ἰσοῦται περίπου κατ' ὄγκον πρὸς τὸ $\frac{1}{5000}$ ἐκείνου. Δυνάμεθα ὅμως ἄνευ ἐνδοιασμοῦ νὰ παραδεχθῶμεν τὴν ὕπαρξιν οὐρανίων σωμάτων πολὺ ἐλασσόνων τῆς Κλειοῦς περὶ τὸν ἥλιον στρεφομένων, καὶ διαφευγόντων ἕνεκα τῶν μικρῶν αὐτῶν διαστάσεων τὴν ἡμετέραν ὅρασιν. Σῶμα οὐράνιον ἔχον ὄγκον $\frac{1}{5000}$ τῆς Κλειοῦς, ἔχει διάμετρον $1\frac{1}{2}$ μέτρου μόλις· ἐὰν δὲ καταβῶμεν μίαν εἰσέτι βαθμίδα τῆς τοιαύτης κλίμακος φθάνομεν εἰς σώματα μόλις $\frac{1}{2}$ χιλιοστομέτρου διάμετρον ἔχοντα. Τοιαῦται ὅμως μικραὶ, ἐλάχισται κοσμικαὶ ὀντότητες δύναντκι κατὰ σμήνη ἀπειροπληθῆ περὶ τὸν ἥλιον νὰ στρέφωνται χωρὶς ἡμεῖς τὴν ἐλαχίστην γνῶσιν τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν νὰ ἔχωμεν, ἐκτὸς ἐὰν διασταυρούμεναι καθ' ὁδὸν μετὰ τῆς γῆς, ἐπὶ τοσοῦτον πλησιάσωσιν εἰς τὸν ἡμέτερον πλανήτην, ὥστε νὰ κατακρημνισθῶσιν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ.

Ἀλλὰ πράγματι πίπτουσιν ἐνίοτε ἐξ οὐρανοῦ ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον μεγάλαι λιθώδεις μάζαι, ἃς ὀνομάζουσι *μετεωρίτας* ἢ *ἀερολίθους*, ὡς λίαν ἀξιόπιστοι μάρτυρες πρὸ πολλοῦ ἐβεβαίωσαν.

Ἡ ἀρχαιοτέρα ἱστορικῶς βεβαία πτῶσις ἀερολίθου ἐστὶν ἡ εἰς Αἰγὸς Ποταμοὺς ἐν Θρᾴκῃ κατὰ τὸ ἔτος 476 π. Χ. συμβᾶσα. Ὁ Πλίνιος ἀναφέρει ὅτι ὁ λίθος ἐσώζετο εἰσέτι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ καὶ εἶχε μέγεθος ἁμάξης.

Εἶναι χρονογράφοι μνημονεύουσιν ἀερολίθου πεσόντος πολὺ πρὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως ἀπὸ νέφους ἐν μέσῳ φοβερῶν βροντῶν.

Τὰ Χρονικὰ τῆς Φούλδας ἀναφέρουσι περὶ ἐκπληκτικῆς πτώσεως ἀερολίθων συμβάσης ἐν Σαξωνίᾳ κατὰ τὸ ἔτος 823· τὰ μετέωρα ἐφόνευσαν ἀνθρώπους καὶ ζῶα καὶ ἐνέβαλον τὸ πῦρ εἰς 35 χωρία. Ἕτεραι ἄξιαι λόγου ἀερολιθοβολίαι συνέβησαν ἐν Εὐρώπῃ κατὰ τὰ ἔτη 921, 1010, 1164, 1304, κλπ.

Πολυβόητος ἀερολίθου πτῶσις, ὑπὸ τοῦ Seb. Brand ἐμμέτρως ἐξυμνηθεῖσα συνέβη τὴν 7 νοεμβρίου 1492 περὶ τὴν πόλιν τῆς Ἀλσατίας Ensisheim· τὸ μετέωρον εἶλκε 260 λίτρας καὶ εἰσέδυσεν εἰς τὸ ἔδαφος ὅσον $\frac{1}{2}$ ἀνάστημα ἀνδρός. Ἡ πτῶσις αὐτοῦ συνωδεύετο ὑπὸ φοβεροῦ πατάγου, ἀκουσθέντος μέχρι Villingen καὶ Λυκέρνης. Ἀφοῦ δὲ πολλὰ τεμάχια ἀπ' αὐτοῦ ἀπεκόπησαν, μετηνέχθη τὸ λοιπὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ensisheim ὅπου εἰσέτι εὑρίσκεται. Τὸ σῶμα τοῦτο ἔχει χροιὰν φαιοχυανῆν καὶ ὑφὴν σχιστολίθου· σύγκειται δὲ ἐκ σιδηρούχου πυρίτου, καὶ νικελούχου σιδήρου μετ' ἐγκατεσπαρμένων ψηγμάτων ἐλαίτου.

Κατὰ δὲ τὴν τεραστίαν ἀερολιθοβολίαν τὴν συμβᾶσαν εἰς Crema τὴν 4 σεπτεμβρίου 1511, λέγεται ὅτι ἔπεσαν 1200 λίθοι, ὧν τινες εἷλκον 260 λίτρας, καὶ ἄλλοι 120. Αἱ λιθώδεις αὗται μάζαι ἐξερράγησαν ἀπὸ σκοτεινοῦ νέφους ἐν μέσῳ βροντῶν καὶ ἀστραπῶν.

Κατὰ δὲ τοὺς τελευταίους αἰῶνας τόσον πολυάριθμοι ἀποβαίνουσιν αἱ περὶ τοιούτων συμβεβηκότων εἰδήσεις ὥστε λεπτομερὴς περὶ αὐτῶν ἔκθεσις ἐξέρχεται τῶν ὁρίων τῆς παρούσης πραγματείας. Ὁ ἐν τῷ *Ἡλιακῷ συστήματι* τοῦ Klein περιεχόμενος κατάλογος ἀριθμεῖ λιθοβολίας 3 κατὰ τὸν 15ον, 15 κατὰ τὸν 16ον, 23 κατὰ τὸν 17ον, 40 κατὰ τὸν 18ον, καὶ 216 κατὰ τὸν 19ον αἰῶνα· τὸ δὲ βιβλίον ἐξεδόθη πρὸ τοῦ 1870. Ἐννοεῖται δὲ οἴκοθεν ὅτι ὁ σχετικὸς μέγας ἀριθμὸς τῶν πτώσεων κατὰ τὸν ἡμέτερον αἰῶνα ὀφείλεται εἰς τὴν ἐσχάτως ἀναπτυχθεῖσαν ἔκτακτον προσοχὴν πρὸς παρατήρησιν τοιούτων φυσικῶν φαινομένων.

Κατὰ δὲ τὰς νεωτάτας περὶ τῆς ῥευστῆς φύσεως τῶν κομητικῶν πυρήνων θεωρίας, καθ' ἃς ἡ ἡλιακὴ θερμότης ἐξαντλεῖ διασκορπίζουσα αὐτοὺς δι' ἀναζέσεως, δικαιούμεθα νὰ ἐρωτήσωμεν ἐὰν μεταξὺ τῶν ἀπειραρίθμων τυχαίων πτώσεων στερεῶν μετεώρων, δὲν συνέβη τυχὸν καὶ πτῶσις ῥευστῶν, ἅτινα τὴν ἀτμοσφαιρικὴν ἀντίστασιν καταπαλαίσαντα νὰ ἔφθασαν, τοὐλάχιστον ὡς λείψανα ἐκτεταμένων μαζῶν, μέχρις ἡμῶν. Πιθανῶς εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ἀνήκουσιν αἱ *πηκτώδεις* ὕλαι, τὰς ὁποίας εἰσέτι φωσφοριζούσας εἰς διάφορα μέρη καὶ κατὰ διαφόρους καιροὺς παρετήρησαν νὰ πίπτωσιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, καὶ τὰς ὁποίας ἀναλύσαντες, εὗρον ἄνθρακα, ὑδρογόνον καὶ ὀξυγόνον. Αἱ περὶ τοιούτων φαινομένων εἰδήσεις εἰσὶ λίαν σπάνιαι, ἀλλ' ἕνεκα τούτου κατὰ τὴν γνώμην τῶν Chladui, Obbers, Poggendorff,

1 Ἴδε τεῦχος Α'.

Galle καὶ ἄλλων πολλῶν, δὲν δικαιούμεθα ν' ἀπορρίψωμεν αὐτὰς ἀνεξετάστως ὡς ψευδεῖς.

Ἀρχὴ τῶν ἀερολίθων.

Οἱ ἀρχαῖοι ἤδη εἶχον δεόντως ἑρμηνεύσει τὰ περὶ τῆς ἀρχῆς τῶν ἀερολίθων. Κἀκεῖνοι δὲ ὁ Ἀριστοτέλης ἐξελάμβανεν αὐτοὺς ὡς λίθους γηΐνους, τυχαίως ὑπὸ βιαίων ἀνέμων πρὸς τὴν ἀτμόσφαιραν στροβιλιζομένους, ἀλλὰ Διογένης ὁ Ἀπολλώνιος λίαν ὀρθῶς ἐδίδασκεν ὅτι ἐν τῷ αἰθέρι μετὰ τῶν ὁρατῶν ἀστέρων κινοῦνται καὶ ἀόρατοι, πίπτοντες ἐνίοτε ἐπὶ τῆς γῆς. Ὁ Παράκελσος ὑπέθετε τὸν Ἥλιον καὶ ἄλλοι τὴν Σελήνην ὡς πηγὴν τῶν ἀερολίθων. Ὁ Montanari, ὁ Halley καὶ ὁ Maskelyne ἐπρέσβευον τὴν κοσμικὴν ἀρχὴν τῶν ἀερολίθων. Ἀλλ' ἐν τούτοις τοῦ 18ου αἰῶνος λήγοντος, οἱ ἀστρονόμοι ἀκολουθοῦντες τὸ παράδειγμα τῆς Γαλλικῆς ἀκαδημίας ἐναντίον τοσούτων ἀναμφισβητήτων μαρτυριῶν ἤρξαντο ἀμφιβάλλοντες περὶ τῆς ἀληθείας τῆς πτώσεως τῶν ἀερολίθων, ὅτε ὁ Chladni ἀνέλαβε τὸν ἀγῶνα ν' ἀποδείξῃ τὴν ὕπαρξιν τῆς κοσμικῆς ἀρχῆς αὐτῶν διὰ τῆς περιφήμου αὐτοῦ συγγραφῆς. «Περὶ τῆς ἀρχῆς τῆς ὑπὸ τοῦ Pallas ἀνακαλυφθείσης σιδηρᾶς μάζης, καὶ ἑτέρων συγγενῶν αὐτῇ φυσικῶν φαινομένων», (1794). Ἀλλ' οἱ ἀγῶνες αὐτοῦ ἐματαιώθησαν· αἱ προλήψεις τῆς ἀκαδημίας διετέλεσαν ἀκλόνητοι ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε κατὰ τὸ ἔτος 1803 εἰσέτι ὁ Klaproth ἐροβεῖτο νὰ δημοσιεύσῃ τὴν ἀνάλυσιν ἀερολίθου τινός, διότι ὡς λέγει «δύναται νὰ παράσχῃ ἀφορμὴν εἰς ἐπιστημονικὴν διαμάχην, ἐπειδὴ οἱ πάντες ἀρέσκονται νὰ ἐκλαμβάνωσι τὸ πρᾶγμα ὡς μῦθον».

Τὰ πράγματα εἶχον οὕτως, ὅτε τὴν 26 ἀπριλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους συνέβη ἡ περίφημος ἀερολιθοβολία παρὰ τῷ l'Aigle τοῦ νομοῦ Orne, πρὸς ἔρευναν τῆς ὁποίας ἡ Ἀκαδημία τῶν Παρισίων ἀπέστειλε τὸν τότε εἰς τὸ ἔνδοξον ἐπιστημονικὸν αὐτοῦ στάδιον εἰσερχόμενον Biot. Οὗτος δ' ἐπισταμένως ἐξετάσας ἐβεβαίωσε πάσας τὰς περὶ τοῦ φαινομένου προτέρων ἀποσταλείσας εἰς τὴν ἀκαδημίαν εἰδήσεις· ὅτι δηλαδὴ κατὰ τὴν 26 ἀπριλίου μεταξὺ τῆς 1ης καὶ 2ας ὥρας μ. μ. παρετηρήθη ἐκ τοῦ l'Aigle μικρόν τι σχεδὸν ἀκίνητον νέφος, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐπὶ 5—6 λεπτὰ προήρχοντο ἐκρήξεις βάλλουσαι λίθους, ἐκ τῶν ὁποίων 2,000—3,000 εὑρέθησαν διεσπαρμένοι εἰς ἐλλειπτικὴν ἐπιφάνειαν μήκ. 2 μιλ. Ὁ μέγιστος τῶν λίθων τούτων εἴλκεν 9 χιλιόγραμμα, ὁ ἔλαχιστος 8 γράμμα.

Τὴν πτῶσιν ταύτην ἠκολούθησαν ταχέως καὶ ἕτεραι, διασκεδάσασαι πᾶσαν περὶ τῆς ἀληθείας τῶν τοιούτων φαινομένων ἀμφιβολίαν.

Τὴν 15 μαρτίου ἔπεσαν πλησίον τοῦ Alais τοῦ νομοῦ Gard μετὰ σφοδροτάτης ἐκρήξεως δύο λίθοι ὁ μὲν 8, καὶ ὁ ἕτερος 4 λιτρῶν.

Τὴν 13 μαρτίου 1807 ἔπεσεν εἰς τὴν ρωσσικὴν ἐπαρχίαν Smolensk λίθος ἕλκων 140 λίτρας.

Τὴν 22 μαΐου 1808 πλησίον τοῦ χωρίου Stannern τῆς αὐστριακῆς ἐπαρχίας Μοραβίας ἔπεσαν 200—300 λίθοι μέχρι βάρους 11 λιτρῶν.

Τὴν 13 νοεμβρίου τοῦ 1835 κατὰ τὸν νομὸν Ain ἀνήφθη οἶκος ὑπ' ἀερολίθου.

Ἐνίοτε δὲ μετὰ τῶν μετεωριτῶν συμπίπτει καὶ μέλαινα ἢ ἐρυθρὰ ἄμμος, καὶ ἄλλοτε πάλιν παρετηρήθη ἡ τοιαύτη ἄμμος ἄνευ λίθων. Οὐδεμία δὲ ὑπολείπεται ἀμφιβολία ὅτι αἱ τοιαῦται ἀμμώδεις μάζαι εἰσὶ τῆς αὐτῆς πηγῆς καὶ τῆς αὐτῆς φύσεως οἵας οἱ ἀερόλιθοι.

Φαινόμενον ἀναμφιβόλως εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ἀνῆκον παρετηρήθη ἐντὸς ἀμερικανικοῦ πλοίου κατὰ τὰς ἰνδικὰς θαλάσσας. Τὴν 14 νοεμβρ. 1856 ἐνῷ τὸ πλοῖον εὑρίσκετο 60 γ. μίλ. ΝΑ τῆς Ἰάφας, ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος αὐτοῦ βροχὴ λεπτῶν φαιῶν σφαιριδίων παρεμφερῶν πρὸς μολυβδίνους χόνδρους. Ἡ διάμετρος αὐτῶν ἦν $^1/_3$ ἕως $^1/_{40}$ παρισινῆς γραμμῆς· μικροσκοπικῶς ἐξετασθεῖσαι εὑρέθησαν κοῖλαι καὶ πλεῖσται ἐξ αὐτῶν εἶχον ὀπὴν ὡς ἄνοιγμα τῆς κοιλότητος· συνέκειντο δὲ σχεδὸν ἐκ μόνου ἡμιολοξειδίου καὶ ὀξειδίου σιδήρου καὶ εἵλκοντο ὑπὸ τοῦ μαγνήτου ἰσχυρῶς. Ὁ Reishenbach ἐπιθανολόγησε τὴν κοσμικὴν ἀρχὴν τῆς ἄμμου ταύτης.

Ἤρξαντο δὲ τότε βαθμηδὸν νὰ ἐκλαμβάνωσι τὴν πατρίδα τῶν ἀερολίθων μᾶλλον ἀπέχουσαν· καὶ ἐνῷ κατ' ἀρχὰς ἐξελάμβανον αὐτοὺς σώματα γήϊνα, ἐδόξασαν βραδύτερον ὅτι προέρχονται ἐκ τῆς Σελήνης ἢ ἐκ τοῦ Ἡλίου· μέχρις οὗ ἐπὶ τέλους ἀνεγνώρισαν ὅτι πρόκειται περὶ σωμάτων αὐθυπάρκτων, ἐπὶ ἰδίων τροχιῶν διασχιζόντων τὸ χάος.

Τότε δὲ κατὰ πρῶτον μὲν ὑπέλαβον τὰς τροχιὰς τῶν μετεωριτῶν, αἵτινες διασταυροῦνται που μετὰ τῆς γηΐνης τροχιᾶς, *πλανητικῆς φύσεως*, ἐλλείψεις δηλαδὴ μικρᾶς ἐκκεντρικότητος, διατρεχομένας εἰς σχετικῶς βραχείας χρονικὰς περιόδους· ἀλλὰ τέλος νεώτεραι ἔρευναι ἀπέδειξαν ὅτι αἱ τροχιαὶ αὗται εἰσὶ παραβολαὶ ἢ λίαν ἐκκεντρικαὶ ἐλλείψεις, καὶ ὅτι ἑπομένως τὰ σώματα ταῦτα δέον νὰ παραβληθῶσι μᾶλλον πρὸς τοὺς κομήτας παρὰ πρὸς τοὺς πλανήτας.

(Ἀκολουθεῖ.)

Α. ΣΠΑΘΑΡΗΣ.

Η ΜΑΡΙΟΥΤΣΑ.

(ΔΙΗΓΗΜΑ).

Εἰκὼν ρωμουνικῶν ἠθῶν.

Πάντων τῶν ἐπισήμων τε καὶ ἀσήμων ὀρεινῶν τόπων τῆς πεπολιτισμένης Δύσεως διακρίνονται τὰ ἐπὶ τῶν Καρπαθίων ρωμουνικὰ χωρία, ἰδία κατὰ τὰ ἔρημα δάση καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ κόσμου ἀπέχουσαν καὶ μὴ βεβηλωθεῖσαν ἀγρίαν φύσιν. Τέσσαρα μίλια μέχρις οἰκουμένου τινὸς τόπου καὶ ὀκτὼ μέχρι προσεχοῦς τινος πολίχνης, εἶνε συνηθέστατα ἀποστάσεις τῷ χωρικῷ τῶν Καρπαθίων. Τὰς ἀποστάσεις ταύτας διέρχεται, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, δι' ἀτραπῶν καὶ στενωπῶν, ἔνθα, ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, τροχὸς ἁμάξης οὐδὲν ἐχάραξεν ἴχνος· ἔνθα ἡ ἠχὼ τῶν σοβαρῶν ὀρέων οὐδεπώποτε διηγέρθη ὑπὸ τοῦ ἤχου ταχυδρομικοῦ κέρατος, πολὺ δ' ἧττον ὑπὸ τοῦ συριγμοῦ ἀτμαμάξης. Ἐκ τούτων εὐκόλως ὁ ἀναγνώστης νοεῖ ὅτι ὁ ὁδοιπόρος καὶ περιηγητὴς διέρχεται τοιαύτας ἀνθρώπων κατοικίας, ἐμφορούμενος συναισθημάτων καὶ λογισμῶν ἄλλων, ἢ ὅταν βαίνῃ τὰ ἑλβετικὰ καὶ τυρολικὰ ἐκεῖνα *τεχνητὰ χωρία*, τὰ εὐρύθμους ἔχοντα οἰκίας, ξενῶνας, ταχυδρομεῖα, στάθμους, ὁδηγούς, ἐμπόρους, κερδοσκόπους παντοδαπούς.

Κατερχόμεθα πολυστιβῆ ἀτραπὸν σιγηλοῦ, σοβαροῦ, ἁγίου ἀρχεγόνου δάσους. Μετὰ ἀπόκρημνον καμπὴν περὶ τὸ βραχῶδες χεῖλος τοῦ δασώδους, μεγαλοπρεποῦς, κολοσσιαίου ὄρους, ἰδού, κεῖται ὑπὸ τοὺς πόδας ἡμῶν τὸ τερπνὸν ὀρεινὸν χωρίον, ὡς ἐξ οὐρανοῦ πεσόν, δροσοβόλον, ἀρχέτυπον, ἰδιοτρόπως ἐνεσφηνωμένον μέσον βράχου, δάσους, ἠχηρῶν ῥυάκων. Πᾶσα καλύβη ἰδιαίτερον βασίλειον, ἰδιαιτέρα στροφὴ ἀγαστοῦ χωρικοῦ εἰδυλλίου· ἅπαξαι δ' ὁμοῦ παρατάσσονται, ἐπὶ ὡριαῖον διάστημα, πρὸς τὰς ἀνωφερείας τῆς κοιλάδος, ἕως οὗ τὸ ὕστατον ἀνθρώπων ἐνδιαίτημα δείξῃ πάλιν τὸ τέρμα τοῦ χωρίου.

Εἶνε ἑσπέρα Ἰουλίου. Πρὸ πολλοῦ αἱ σκιαὶ ἠπλώθησαν ἐπὶ τῆς μόλις ἑκατὸν βήματα εὐρείας κοιλάδος καὶ ἤδη σκότος ἐπέρχεται, ἐν ᾧ ἔτι δέχονται αἱ κορυφαὶ καὶ τὰ ἄκρα τὰ πυρώδη φιλήματα τοῦ καταδυομένου ἡλίου. Ἐν τῇ βαθείᾳ σιγῇ ἁρμονικώτερος ἀκούεται ὁ κρότος τοῦ ἐν μεγάλῳ τόξῳ καταρρέοντος ποταμίου, ἑνούμενος πρὸς τὸν ψιθυρον τοῦ ἐπὶ τῶν πλευρῶν τῆς κοιλάδος δρυμοῦ, τὴν γλυκεῖαν ἐκείνην τῆς φύσεως μουσικήν. Τὸ χωρίον φαίνεται ἀποθανόν. Τὰ μεμονωμένα καὶ ὄπισθεν κοκκυμηλεῶν καὶ κλήθρων οἰκημάτια τόσην ζωὴν καὶ κίνησιν ἀγγέλλουσιν, ὅσην καὶ ὁ διὰ τῆς κοιλάδος ἑλισσόμενος στενωπός, ἢ αἱ κλονούμεναι σανίδες, αἱ τὰ ῥέοντα ὕδατα τοῦ ὄρους ζευγνῦσαι.

Ἀλλ' ἰδού, κυανωπαὶ στῆλαι ἔκ τινος χθαμαλῆς ἐκ σχινδάκων στέγης ἀνελίσσονται πρὸς τὸν οὐρανόν, ὅστις, ὡς στενὴ ζώνη, κλείει ἄνωθεν τὴν κοιλάδα. Δευτέρα φαίνεται καὶ τρίτη στήλη καπνοῦ καὶ ἐν τέλει ἐκ πάσης τοῦ χωρίου οἰκίας ἀνέρχεται, διὰ τῆς ὀπῆς τῆς στέγης, τὸ κυανοῦν ἐκεῖνο νέφος, ὡς ἀψευδὲς τεκμήριον τῆς παρουσίας οἰκοδιαίτων ἐμψύχων ὄντων. Κατὰ ταύτην τὴν ὥραν κρεμῶσιν ὑπὲρ τὴν πυρὰν τὴν σιδηρᾶν χύτραν, πρὸς ἕψησιν τοῦ ἑσπερινοῦ ἐξ ἀραβοσίτου γεύματος· ὡς ἀπόκρισις δὲ πρὸς τὸ χαροποιὸν τοῦτο σημεῖον, ἁρμονικῶς ἐκ τοῦ ὕψους ἠχοῦσι κώδωνες, ἀγγέλλοντες προσεγγίζοντα ποίμνια καὶ συνοδευόμενοι ὑπὸ ποιμενικῶν αὐλῶν. Τούτων τὰ νῦν μὲν μελαγχολικά, νῦν δὲ φαιδρὰ ἐθνικὰ ᾄσματα παραδόξως τὴν ψυχὴν συγκινοῦσιν, ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ, ἐν μέσῳ τοιαύτης φύσεως.

Ἤδη διὰ μιᾶς ἐμψυχοῦνται πᾶσαι αἱ ὁδοί. Παιδία, ἕνα φέροντα χιτωνίσκον, καὶ γυναῖκες σπεύδουσι πρὸς ὑπάντησιν τῶν διπόδων καὶ τετραπόδων τῆς οἰκίας κατοίκων.

Ὦ! πόσα φιλήματα καὶ περιπτύξεις λαμβάνουσι καὶ δίδουσι, τολμῶ εἰπεῖν, πολλοὶ κριοί, πολλὰ ἐρίφια, πολλαὶ δαμάλεις, παρὰ τῶν σπευδόντων μικρῶν κατοίκων! Διότι ἐν μέσῳ τῆς ἀγρίας ἐκείνης φύσεως ζῷα καὶ ἄνθρωποι εἰσέτι δὲν ἐχωρίσθησαν ὑπὸ τοῦ μεγάλου χάσματος τοῦ κοινωνικοῦ πολιτισμοῦ. Ἐνταῦθα, ἄνευ ἀλφαβήτου ἀλλ' ὁμοῦ καὶ διὰ μιᾶς πάντες ἀνατρέφονται, ἄνθρωποι καὶ κτήνη, γνωριζόμενοι καὶ ἀνταγαπώμενοι. Οὐχὶ δὲ σπανίως νεαρὸν ἀνθρώπων βλάστημα ζητεῖ καὶ εὑρίσκει ζωογόνον θέρμην, ἐν ψυχρᾷ νυκτὶ παρὰ τῇ ἀμνάδι, μετὰ τῶν φίλων τρυφερῶν ἀμνῶν.

Ἀλλὰ καὶ τοῦ ἱερέως ἡ ὡραία καὶ νεαρὰ γυνὴ σπεύδει, διότι εἶνε σάββατον, ὅτε ὁ σύζυγος κατέρχεται ἐκ τῆς *Στίνας*, ἵνα τελέσῃ τὴν κυριακὴν λειτουργίαν. Ἡ ῥαδινὴ καὶ ῥωμαλέα γυνὴ διαβαίνει τὴν ὑψηλὴν καὶ ἀπερίφρακτον γέφυραν, προσέχουσα μόνον εἰς τὴν ἄτρακτον αὐτῆς, ἐν ᾧ τὸ ἀπαλὸν τεκνίον μειδιᾷ καὶ ἀπὸ τῶν νώτων αὐτῆς κρέμαται, ὑπὲρ τὴν κρατοῦσαν αὐτὸ ὀθόνην, μετὰ χαρᾶς τεινόμενον πρὸς τὰ ἀρροστεφῆ ὕδατα τοῦ ποταμίου. Ἐὰν τὸ βῆμα σφαλῇ, ἐὰν στιγμιαία ἐπέλθῃ ζάλη, ἀμφότεροι πίπτουσιν εἰς τὰ ῥοχθοῦντα κύματα, διότι τὸ ποτάμιον μόνον κατά τινα μέρη, καὶ ταῦτα εἰς ῥωμαλέους ἄνδρας, εἶνε διαβατόν. Ἀλλ' ὅμως ἐνταῦθα καὶ τοῖς ἀνθρώποις ἰδιάζουσι τὰ ἀσφαλῆ ὄμματα καὶ χαλύβδινα τῶν αἰγάγρων νεῦρα, ἐκεῖνα δὲ τὰ γεφυρώματα μυριάκις τῆς ἡμέρας, τῷ αὐτῷ τρόπῳ διαβαίνουσιν ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ οὐδὲν ἀκούεται ἀπευκταῖον γεγονός.

Ἰδοὺ ἔρχεται ἐκ τοῦ δάσους καὶ ὁ εὐθυτενὴς καὶ ὑψηλὸς ἱερεύς. Ὁ ἀλλοδαπὸς μόλις ἀνευρίσκει τὸ πνευματικὸν ἀξίωμα ἐπὶ τοῦ ῥωμαλέου καὶ τὰς ἐπηρείας τοῦ ἀέρος φέροντος ἀνδρός, ὅστις διακρίνεται τῶν ἀρρένων μελῶν τοῦ χριστεπωνύμου ποιμνίου αὐτοῦ, μόνον κατὰ τὸν κόσμιον, μέλανα, δασὺν πώγωνα. Ἀλλ' ἀνάγκη νὰ ὀνομάσωμεν αὐτὸν ὡραῖον, διά τε τὸ ἐλαστικὸν καὶ κοῦφον αὐτοῦ βάδισμα καὶ τὸν σπινθηροβόλον, νοημονέστατον, βαθὺν αὐτοῦ ὀφθαλμόν. Εὐρὺν πῖλον φέρει ἐπὶ κεφαλῆς καὶ μαλακὰ εἰς τοὺς πόδας σανδάλια.

Ὦ Βριγίττη, ἐκλεκτὴ ἐν γυναιξί, πόσον συγγνωστέα εἶνε ἡ ὑπερηφανία σου, θεωμένης τὸν σύζυγον τοῦτον, πρὸς ὃν σπεύδουσι γραῖαι καὶ νέαι γυναῖκες, σφίγγουσαι τὴν τυλώδη χεῖρα τοῦ ἱεροῦ ἀνδρὸς πρῶτον εἰς τὸ βαθέως κλῖνον μέτωπον καὶ εἶτα εἰς τὸ στόμα! Σὺ μόνη, ἡ ἐκλεκτή, δύνασαι μειδιῶσα νὰ ἔχῃς θάρρος παρ' αὐτῷ, ἐὰν δὲ καὶ κλίνῃς τὸ γόνυ, εἶνε ὅμως αὕτη παραχώρησις εἰς τὸν κόσμον, ὅστις ῥᾳδίως δύναται νὰ ὑπολάβῃ ὅτι ὁ νεαρὸς καὶ ὡραῖος ἀνὴρ εἶνε πρὸς σὲ μόνον φίλος καὶ θελερὸς σύζυγος, οὐχὶ δὲ καὶ ἱερεὺς τοῦ Κυρίου. Καὶ ὅμως κακαὶ τοῦ χωρίου γλῶσσαι ψιθυρίζουσιν ὅτι κύριος τοῦ οἴκου δὲν εἶνε ὁ αἰδέσιμος ἱερεὺς Γιρολάμος, ἀλλ' ἡ γυνὴ Βριγίττη· ὅτι ἐκεῖνος ὑπόκειται ταῖς ἐντολαῖς τῆς συζύγου προθυμότερον, ἢ ταῖς τοῦ Θεοῦ. Ἀλλ' ἴσως τοῦτο εἰς τοὺς

συζύγους ὡραίων ἀναγνωστριῶν μου δὲν φαίνεται ἁμάρτημα.

Βαθμηδὸν ἡ σιωπὴ καὶ ἐρημία ἐπανέρχεται εἰς τὸ χωρίον. Κατὰ μικρὸν ἀφανίζονται ἄνθρωποι καὶ κτήνη ὑπὸ τὰς χθαμαλὰς καλύβας, ἐνίοτε δ'ἀκούεται ἔτι καὶ φαιδρὸς γέλως καὶ ἡδὺς μυκηθμὸς διὰ τῶν ἡμικλείστων θυρῶν. Ἀλλ' ὅσῳ ὁ μέλας τῆς νυκτὸς πέπλος πυκνότερον καλύπτει τὰς μυστηριώδεις γωνίας τῆς γῆς καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς ζῶντα καὶ κινούμενα, τόσῳ βαθυτέρα ἐν τοῖς πέριξ ἐπικάθηται σιγή. Οὕτως ἡ μελαγχολικὴ κραυγὴ τοῦ μικροῦ σκωπὸς ἀκούεται σὺν τῷ ῥόχθῳ τοῦ ποταμίου, ἐνίοτε δὲ καὶ οἱ ὠρυγμοὶ θηρίου τινός, λείαν ζητοῦντος. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ταράσσει τὴν ἡσυχίαν τῶν χωρικῶν. Ἄρκτοι καὶ λύκοι εἶνε τόσον συνετοί, ὥστε δὲν θηρεύουσι τὸ γεῦμα ἐν περικλείστοις χώροις. Ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν ὀρέων ἀφθόνως καὶ ἀνέτως εὑρίσκουσι τροφήν.

Καὶ νῦν σημαίνει ἡ ὥρα τῶν φαιδρῶν ἀοράτων ὄντων, ἅπερ, ὡς γνωστόν, νύκτωρ ἐπὶ γῆς περιφέρονται, ἐν ὅσῳ δὲν ἐξορίζονται ὑπὸ τῆς προπετείας καὶ τῆς τῶν βιβλίων τοῦ πετολιτισμένου ἀνθρώπου σοφίας. Νύμφαι καὶ συλφίδες, μάγισσαι καὶ δαιμόνια, περιέρχονται δάση ἢ λόχμας, βαίνουσιν εἰς καλάμους, χόρτον καὶ ἀφροὺς κυμάτων, εἰς φύλλα καὶ βελόνας δένδρων, ἐν φαιδρᾷ ὀρχήσει κιχλίζουσαι καὶ παίζουσαι· ἢ εἰςβάλλουσι μετὰ τῶν σεληνιακῶν ἀκτίνων εἰς τοὺς κοιτῶνας τῶν ἀνθρώπων, περιέργως πάντα ἐρευνῶσαι, κατὰ τὸ δοκοῦν ἀπαιτοῦσαι ἢ καταστρέφουσαι, πολλοὺς κακοὺς κυρίους ἐν οἴκῳ τιμωροῦσαι διὰ φρικτῶν ὀνείρων, πολλοῖς δὲ πάλιν τεθλιμμένοις νέοις χρυσοῦν μέλλον ὑπισχνούμεναι· ἕως οὗ φανῇ ὁ ἀλέκτωρ καὶ θῇ ταχὺ τέρμα εἰς τὸν μαινόμενον δρόμον τῶν πνευμάτων ἐκείνων.

Ὁ ἡμερήσιος κάματος ἄρχεται ἐκ νέου.

Τοιαύτη ἡ εἰκὼν ἐν ὥρᾳ θέρους.

Ἀήγοντος τοῦ μηνὸς Αὐγούστου, οἱ ὑψηλοὶ ὀρεινοὶ περιβάλλουσι τοὺς μὲν γιγαντιαίους ὤμους διὰ διφθέρας λευκῆς ἰκτίδος, τὰς δὲ *ἐξόχους κεφαλὰς* διὰ λευκοῦ τριχωτοῦ καλύμματος καὶ ἡ ὥρα τοῦ ἔτους τοσοῦτον ἐπείγει, ὥστε κτήνη καὶ ἄνθρωποι ζητοῦσι βάθη πεφυλαγμένα καὶ ὑπὸ σκέπην ὄντα.

Μετά τινας ἑβδομάδας κράσπεδα λευκοῦ, ὡς ἡ ἰκτίς, μανδύου κατέρχονται μέχρι τῆς βάσεως τῆς κοιλάδος. Ἀνάγκη νὰ κρυβῶσιν ὅσον ἔνεστι καθ'ὅλον τὸν χειμῶνα τὰ κτήνη, ἐν αὐλαῖς καὶ σταύλοις, ἔτι δὲ καὶ νὰ φυλαχθῶσιν ἀπὸ ἄρκτων καὶ λύκων, οἵτινες δυσμενῶς ἔχοντες πρὸς τοιαύτας πορείας τῶν ζώντων θηραμάτων, μετ' οὐ πολὺ ἐπέρχονται πρὸς εὕρεσιν τῆς συνήθους ἄγρας, ἐναντίον κυνῶν καὶ ποιμένων. Ἰδίᾳ οἱ λύκοι, ἐκλέγοντες ζοφωδεστάτας καὶ θυελλώδεις νύκτας, ἅπαξ ἢ δὶς προσποιοῦνται σύγχρονον ἔφοδον κατὰ τοῦ περιφράγματος, ἵνα εἰς τούτου τὴν φύλαξιν ἑλκύσωσι ποιμένας καὶ κύνας, ἐν ᾧ, ἐκ τοῦ ἀντιθέτου μέρους, ἀστραπηδὸν ὁρμῶσι καὶ κυριεύουσι τοῦ ποιμνίου τὰ παχύτερα σώματα. Μετριωτέρα καὶ σεμνοτέρα δείκνυται ἡ ἄρκτος, διότι πανταχοῦ εὑρίσκει ἄπια, μῆλα καὶ κοκκύμηλα, μάλιστα δὲ τὸ λίχνευμα αὐτῆς, τὴν βάτον καὶ τὸ ἄγριον μέλι, δι' ὧν ὁ λεπτὸς τένθης, ἐπί τινα χρόνον τοὐλάχιστον, εἰς ἑαυτὸν ἐξαρκεῖ. Ἐνίοτέ τις τῶν ὀπωροφάγων τοῦ χωρίου τυγχάνει ὢν ἐν τῇ αὐτῇ θέσει, ἣν καὶ ἡ ἄρκτος ἐκλέγει. Τότε ἀμφότεροι οἱ λίχνοι ἵστανται αἴφνης ἀπέναντι ἀλλήλων, σφόδρα ἐκπληττόμενοι, ἕως οὗ ὁ δίπους, εἰς ἑαυτὸν συνερχόμενος, τρέπεται εἰς φυγήν, διωκόμενος ὑπὸ τῶν ἀγρίων βρυχηθμῶν τοῦ ταραχθέντος τετράποδος.

Ἀλλὰ τοιοῦτοι πόλεμοι καὶ συναντήσεις νομίζονται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων τῶν Καρπαθίων ἁπλῆ καὶ τερπνὴ παιδιά, ἀντικατάστασις τυχηροῦ τινος παιγνίου, συνήθους τοῖς πεπολιτισμένοις, μετὰ μόνης τῆς διαφορᾶς ὅτι τὸ κέρδος δὲν εἶνε ξανθὸς χρυσός, ἀλλ' ἐρυθρὸν αἷμα.

Ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ ὀλιγώτερον κινδυνώδεις χειμεριναὶ ἀναψυχαὶ παρὰ τοῖς χωρικοῖς τῶν ὀρέων, ἰδίᾳ δ' ἐκεῖναι αἱ ἑορταί, αἵτινες συγκροτοῦνται ἐν ταῖς τελεταῖς γάμων, βαπτίσεων, θανάτων, ὁπότε καὶ χοροὶ γίνονται καὶ προσωπίδας φέρουσι καὶ οἰνόπνευμα πίνουσιν. Ὁμολογητέον δ' ὅτι, κακῇ τύχῃ, εἰς τὴν πόσιν τούτου οἱ ἄνδρες τῶν Καρπαθίων τόσον θερμῶς καὶ ἐκ καρδίας ἐπιδίδονται, ὅσον οἱ ἐν Πετρουπόλει, ἐν Βερολίνῳ καὶ Βιέννῃ.

Ἀλλὰ τὰ ἐπακολουθήματα τῆς ἐπιδόσεως ταύτης δὲν εἶνε πάντως τὰ αὐτά. Ὁ τὰ Καρπάθια οἰκῶν πίνει τόσον, πιθανῶς δὲ καὶ ἔτι πλεῖον, ἢ ὁ ὄχλος τῶν μεγάλων πόλεων. Εἶνε μὲν ἀδάμαστος ἡ σιδηρᾶ φύσις τῶν ὀρεινῶν ἐκείνων, ἡ πόσις ὅμως τῶν πνευματωδῶν ποτῶν δὲν νομίζεται ὑπ' αὐτῶν ἀρετή. Τοῦτο δὲ ἀκριβῶς ἐν τῷ περὶ οὗ ὁ λόγος χωρίῳ ἐγέννησε πολυετῆ ἐμφύλιον πόλεμον.

Τὸ περὶ τῶν πνευματωδῶν ποτῶν ζήτημα εἶχε διαιρέσει τοὺς κατοίκους τοῦ μικροῦ χωρίου εἰς πολλὰ κόμματα, ὥσπερ τοὺς τῶν Ἡνωμένων πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς· ἓν τῶν κομμάτων ἐκείνων, ἔχον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὀπαδοὺς ἐκ τοῦ καλοῦ φύλου, ἐχαρακτήριζεν ἐν γένει τὸ πίνειν (πλὴν τοῦ ὕδατος) ὡς ἀφόρητον ἔγκλημα. Ἕτερον κόμμα, φιλελεύθερον (*φιλοπότας* ἔλεγον αἱ γυναῖκες) αὐτοκαλούμενον, ἐχαρακτήριζε τοῦ πρώτου τὴν ἀνεπιείκειαν ὡς περιορισμὸν τῆς ἀνδρικῆς ἐλευθερίας (τῆς ἀνδρικῆς διαρκοῦς κραιπάλης, κατὰ τὰς γυναῖκας) καὶ πεισματωδῶς ἐπέμενεν ἐν τοῖς δικαιώμασι τοῦ πίνειν.

Μέσον τῶν ἄκρων τούτων ὑπῆρχε τρίτον, οὐδέτερον κόμμα, ὅπερ, συγκείμενον ἔκ τε ἀνδρῶν καὶ ἐκ γυναικῶν, ἀνενδότως εἰργάζετο πρὸς συνδιαλλαγὴν τῆς *δεξιᾶς καὶ ἀριστερᾶς*, ἔχον τὴν ὀρθὴν γνώμην ὅτι πᾶν μέτρον ἄριστον.

Ἀλλ' ὅ τι συνήθως συμβαίνει εἰς τὰ μεσαῖα κόμματα, τοῦτο συνέβη καὶ εἰς αὐτό· συγκρούσεις ἐπῆλθον ἐν χειμεριναῖς ὁμιλίαις καὶ ἐπειδὴ ἀμφότεροι οἱ ἀνώτατοι ἄρχοντες τοῦ χωρίου ἦσαν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν δύο ἄλλων ἀντιπάλων, διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸ τὸ κοινὸν ἀνεμίχθη εἰς τὸν σκληρὸν ἐκεῖνον ἀγῶνα.

Ἄρχων δηλαδὴ τῶν μὲν μετριοπαθῶν ἦτο ὁ ἱερεὺς Γιρολάμος, οὗ ἡ ὡραία γυνὴ Βριγίττη καὶ τῇ ἰδίᾳ αὐτῆς ἐνεργείᾳ καὶ τῇ δυνάμει τοῦ συζύγου αὐτῆς ἦγε καὶ ἔφερε πλεῖον ἢ τὰ τρία τέταρτα τῶν θηλέων κατοίκων τοῦ χωρίου. Τῶν δὲ ἐναντίων ἄρχων ἦτο ὁ μετὰ τὸν ἱερέα περιφανέστατος ἀνήρ, ὁ ἐπιστάτης τοῦ χωρίου καὶ γαμβρὸς τῆς Βιργίττης ἐξ ἀδελφῆς. Αὕτη δ' ἡ περίστασις θ'ἀπέβαινε σχεδὸν ὀλεθρία τῷ Γιρολάμῳ. Τοῦτο ὅμως ὁλόλως εἶχε φαντασθῆ ὁ Τόνιος Παλέστρος (οὕτως ἐκαλεῖτο ὁ ἄρχων τοῦ χωρίου), ὅτε, προσελθὼν τῷ βωμῷ, ἔμελλε νὰ γείνῃ συγγενὴς τοῦ Γιρολάμου, νυμφευόμενος τὴν θελκτικὴν τῆς Βριγίττης ἀδελφὴν Μαριοῦτσαν. (Ἕπεται τὸ τέλος).

(Ἐλευθέρα μετάφρασις ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ 1).

F. SCHIFKORN.

1) Μετεφράσθη ὑπὸ τοῦ ἐντριβοῦς τῆς γερμανικῆς καὶ εὐπαιδεύτου νέου κ. Δ. Μοστράτου.—Σημ. Σ. Κ.

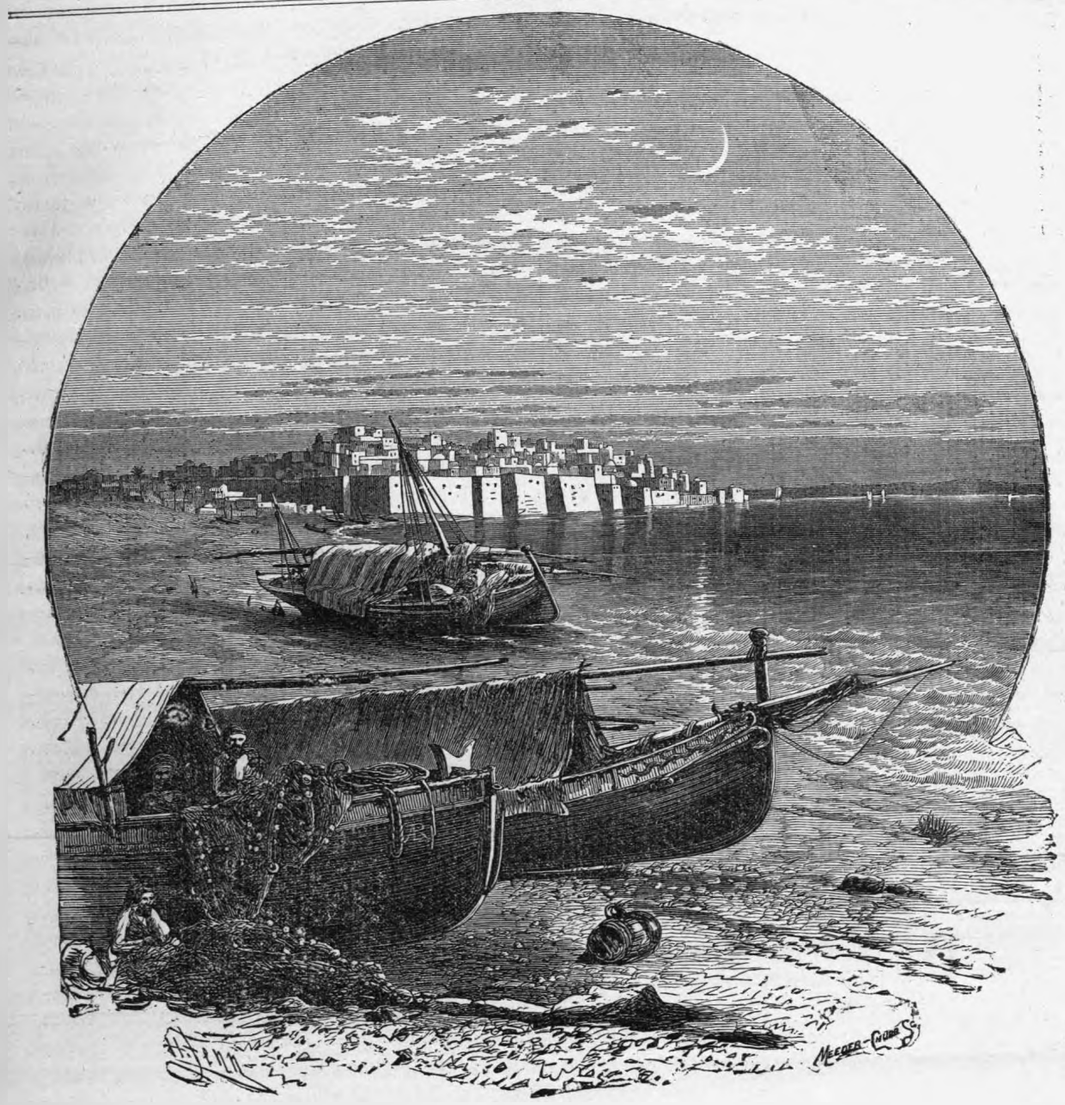

Ἡ Ἰόππη.

Η ΙΟΠΠΗ.

Ἡ πόλις Ἰόππη, ἐπίνειον τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, κεῖται ἐπὶ τῆς πλευρᾶς λόφου ἐγειρομένη ἀμφιθεατρικῶς, ἡ δὲ θέσις αὐτῆς καθίστησιν ὁρατὰς ἀπὸ τοῦ ἀτμοπλοίου τὰς πρωτίστας οἰκοδομάς, ἐν αἷς διακρίνονται τὰ μοναστήρια τῶν Ὀρθοδόξων, τῶν Λατίνων καὶ τῶν Ἀρμενίων.

Ὁ λιμὴν τῆς Ἰόππης εἶνε μικρότατος καὶ ἀπρόσιτος εἰς μεγάλα πλοῖα καὶ ἀτμόπλοια, ἅτινα ἀγκυροβολοῦσι συνήθως 2 χιλιόμετρα μακρὰν τῆς παραλίας. Ἡ πόλις ἔχει φρούριον κατηρειπωμένον καὶ τεῖχος ἰσχυρόν, ἀλλὰ βεβλαμμένον κατὰ τὴν παραλίαν. Αἱ οἰκίαι εἰσὶ λιθόκτιστοι ὡς καὶ αἱ τῶν λοιπῶν πόλεων τῆς Παλαιστίνης, αἱ δὲ ὁδοὶ στενόταται καὶ ῥυπαραί. Οἱ

κάτοικοι αὐτῆς ἀριθμοῦνται εἰς 7000 περίπου ψυχῶν ἐξ ὧν 1000 Ὀρθόδοξοι, 600 τοῦ Λατινικοῦ δόγματος, ὀλίγιστοι Μαρωνῖται καὶ Ἀρμένιοι, 400 περίπου Ἰουδαῖοι, οἱ δὲ λοιποὶ Μωαμεθανοί.

Οἱ πλεῖστοι τῶν χριστιανῶν κατοίκων μετέρχονται τὸ ἐμπόριον, ὅπερ ἀπὸ τῆς τομῆς τοῦ Ἰσθμοῦ τοῦ Σουὲζ μεγάλην ἔλαβε καὶ ἐνταῦθα ἐπίτασιν, ἐργαζόμενοι ἰδίως εἰς ἐξαγωγὴν ἐλαίου, σίτου, κριθῆς, σησάμου, βάμβακος, μαλλίων, σάπωνος, πορτογαλλίων, λεμονίων καὶ ἄλλων ὀπωρῶν καὶ εἰς εἰσαγωγὴν καφφέ, ζακχάρεως, ὀρύζης, ξυλείας καὶ παντὸς εἴδους βιομηχανικῶν προϊόντων. Οἱ κῆποι τῆς Ἰόππης εἰσὶν οἱ ὡραιότεροι τῆς Παλαιστίνης. Συγκεκεντρωμένοι ὄντες ἐπὶ ἐπιφανείας δύο περίπου τετραγωνικῶν λευγῶν ἀποτελοῦσιν ἄλτος ὡραῖον, εὐῶδες καὶ ἀειθαλές.

Ἑκάστη τῶν χριστιανικῶν κοινοτήτων κέκτηται ἐν Ἰόππῃ ἴδιον μοναστήριον, τὸ δὲ τῶν ὀρθοδόξων κείμενον ἐπὶ τῆς κεντρικωτέρας τῆς πόλεως θέσεως ὑπερέχει πάντων τῶν λοιπῶν οἰκοδομημάτων κατὰ τὸ μέγεθος. Ἡ ἐκκλησία τοῦ μοναστηρίου τιμωμένη ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Γεωργίου εἶνε περικαλλεστάτη ἀνακαινισθεῖσα ἐκ βάθρων ἐπὶ τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Κυρίλλου τοῦ Β'.

Ἀνάγουσί τινες τὴν κτίσιν τῆς Ἰόππης εἰς τὴν πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ ἐποχήν [1]. Τὰ περὶ Ἀνδρομέδας καὶ θαλασσίου τέρατος καὶ Περσέως μυθολογούμενα σκηνὴν ἔχουσι τὴν Ἰόππην, ὁ δὲ Πλίνιος ἱστορεῖ ὅτι ἐσώζετο ὁ βράχος ἐφ' οὗ ἐδέθη ἡ Ἀνδρομέδα, ἐπιβεβαιοῦντος τοῦτο καὶ τοῦ Ἱερωνύμου. Ὁ Παυσανίας ἀφηγεῖται ὅτι τὸ ὕδωρ τῆς πηγῆς, ἐν ᾗ ἐλούσθη ὁ Περσεὺς μετὰ τὴν θανάτωσιν τοῦ θαλασσίου τέρατος, διετήρησε τὸ χρῶμα τοῦ αἵματος. Τὸν σκελετὸν τοῦ τέρατος τούτου ἐλάτρευον οἱ κάτοικοι τῆς Ἰόππης θύοντες καθ' ἑκάστην αὐτῷ ἕνα ἄνθρωπον. Ἐκάλουν δ' αὐτὸν *Δερκετώ*.

Κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος πολλοὶ μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ ἐγένοντο ἐν Ἰόππῃ καὶ ἐν αὐτῇ συνέβησαν δύο τῶν σημαντικωτέρων θαυμάτων τῶν ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ ἀνιστορουμένων, ἤτοι ἡ Ἀνάστασις τῆς ἐλεήμονος χήρας Ταβιθὰ καὶ ἡ ὀπτασία, ἣν εἶδεν ὁ Πέτρος τῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαινούσης ὀθόνης. Κατακτηθεῖσα ἐπανειλημμένης ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων καὶ Ἀσσυρίων, ἐμπρησθεῖσα ὑπὸ Ἰούδα τοῦ Μακκαβαίου, λεηλατηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ρωμαίου στρατηγοῦ Κεστίου, εἶτα ὑπὸ τοῦ Βεσπασιανοῦ, ἡ Ἰόππη ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν κατὰ τὸν ἕβδομον αἰῶνα.

Κατὰ τὴν πρώτην σταυροφορίαν διωκήθη ὡς κομητεία, ὠχυρώθη ὑπὸ τοῦ Λουδοβίκου IX καὶ ἐκυριεύθη μετὰ ταῦτα ὑπὸ τῶν κυβερνητῶν τῆς Αἰγύπτου, βραδύτερον δὲ περιῆλθεν ὑπὸ τὴν Ὀθωμανικὴν κυριαρχίαν. Κατὰ τὸ 1799 ὁ στρατὸς τοῦ Βοναπάρτου εὑρισκόμενος ἐν Ἰόππῃ ἐδεκατίσθη ὑπὸ τῆς πανώλους. Τὸ 1837 σφοδρότατος σεισμὸς κατέστρεψε μέγα μέρος τῆς πόλεως θανατωθέντος τοῦ πλείστου μέρους τῶν κατοίκων.

1 «Est Joppe ante diluvium, ut ferunt, condita» Pomponius Mela. I 11 «Joppe Phœnicum, antiquior terrarum innondatione» Plin. Hist. nat. V. XIII.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ.

Ἡ ἔναρξις τῶν σχολείων.

Ἀπὸ τῆς πρώτης τοῦ παρόντος μηνὸς αἱ πύλαι τῶν δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν ἐκπαιδευτηρίων ἠνοίγησαν καὶ ἡ φιλόστοργος ἀγκάλη τῆς διδασκαλίας περιεπτύξατο τοὺς ἐπὶ δίμηνον ἀναπαυθέντας μαθητὰς ἑκατέρου τοῦ φύλου. Διδάσκαλοι καὶ μαθηταὶ ἀνέρχονται τὰς βαθμίδας τοῦ διδασκαλείου οὐχὶ ἄνευ τινὸς συγκινήσεως, οἱ μὲν διότι ἀποδύονται εἰς τὸν βαρὺν καὶ κοπιώδη ἀγῶνα τῆς πνευματικῆς γεωργίας τὸν λίσγον καὶ τὸ ἄροτρον,—τὴν γραμματικὴν καὶ τὸ συντακτικὸν—ἀνὰ χεῖρας λαμβάνοντες καὶ πρόθυμοι ἵνα δι' ἱδρώτων καὶ μόχθων καὶ σφοδρᾶς λειτουργίας τῶν πνευμόνων αὐτῶν ἐνσπείρωσιν εἰς τὸ πνευματικὸν αὐτῶν γεώργιον τὸν σπόρον, ὃν ἔλαβον, καὶ θερίσωσι μετὰ ταῦτα τὸ προϊὸν τῶν πόνων αὐτῶν, οἱ δὲ διότι, καταλείποντες τὴν πατρικὴν ἑστίαν καὶ τὰς μητρικὰς θωπείας, ἐμφανίζονται πρὸ τῆς σοβαρᾶς τοῦ διδασκάλου μορφῆς καὶ ἀντὶ τῶν ὁμαλωτάτων παιδιῶν καὶ τέρψεων εὑρίσκουσιν ἀπέραντον ἀνωμάλων ῥημάτων κατάλογον καὶ βράχους δυσεπιλύτων προβλημάτων τῆς ἀριθμητικῆς. Ἀλλὰ τὴν ἄμεσον ταύτην ἐντύπωσιν, ἣν ἐμποιοῦσιν αἱ πρῶται τοῦ σεπτεμβρίου ἡμέραι, καὶ ἥτις φυσική ἐστι συνέπεια τῶν μακρῶν καὶ τερψιθύμων διακοπῶν, διαδέχεται τάχιστα ἡ ἐκ τῆς γνώσεως τῶν ἀγνώστων κατὰ πολὺ ὑπερτέρα τέρψις καὶ ἡ ἄρρητος ἡδονή, ἣν ἡ συνείδησις διδασκάλων τε καὶ μαθητῶν αἰσθάνεται ἐκ τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ καθήκοντος.

Ἡ σύνταξις τοῦ *Κόσμου*, φρονοῦσα μετὰ παντὸς τοῦ κόσμου ὅτι τὸ σχολεῖόν ἐστι τὸ θεμέλιον τῆς κοινωνίας, πολλάκις εὑρεθήσεται καθημένη ἐπὶ τῶν θρανίων τῶν μαθητῶν ἵνα ἐκεῖθεν ἀνακοινῶται ἐνίοτε τὰς ἐκ τῆς πορείας τῶν ἐκπαιδευτηρίων ἐντυπώσεις αὐτῆς.

Ἂν αἱ ἐντυπώσεις ὦσιν ἐνιοτε δυσάρεστοι, οὐδαμῶς διστάσει νὰ ἐκθέσῃ ταύτας μετὰ παρρησίας, ἀλλὰ παρρησίας εἰλικρινοῦς καὶ ἀγαθὸν ἐπιδιωκούσης σκοπόν, ἔστω καὶ ἐπὶ κινδύνῳ τοῦ νὰ θεωρηθῇ ἡ γλῶσσα αὐτῆς ἀσυνήθης, τραχεῖα καὶ πικρά. Γινώσκομεν ὅτι τῶν ἐκπαιδευτηρίων ἡμῶν, μεγάλων τε καὶ μικρῶν, προΐστανται ἐν τῇ ἐφορευτικῇ διοικήσει ἄνδρες, ὧν οὐδεὶς δύναται νὰ διαφιλονεικήσῃ τὴν εἰλικρινῆ ἀφοσίωσιν πρὸς τὰ ἐκπαιδευτικὰ τοῦ γένους συμφέροντα, ἄνδρες, ὧν πολλοὶ θυσιάζουσι καὶ χρόνον καὶ χρήματα ὑπὲρ τῆς συντηρήσεως καὶ τῆς καλῆς διοικήσεως τῶν σχολείων. Γινώσκομεν ἔτι ὅτι οἱ διδάσκαλοι ἑκατέρου φύλου ἱδροῦσι πλειότερον τῶν γεωργῶν κατὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος αὐτῶν, ἀμείβονται δ' ἔλαττον ἐμπορικοῦ γραμματέως τρίτης καὶ τετάρτης τάξεως. Ἐφοροί τε καὶ διδάσκαλοι εἰσὶν ἄξιοι ἀφειδῶν ἐπαίνων, ἐνίοτε δὲ καὶ θαυμασμοῦ. Ἀλλ' ἂν τὰ προϊόντα τῆς πνευματικῆς καλλιεργείας δὲν εἶνε πολλαχοῦ ἀνάλογα τῶν καταβαλλομένων πό-

νων καὶ θυσιῶν, ἂν πολλάκις θλιβόμεθα ἐπὶ τῇ ἠθικῶς καὶ πνευματικῶς πλημμελεῖ μορφώσει τῶν σπουδαστῶν, τί ποιητέον; Ὀφείλομεν σιωπᾷν καὶ καταλείπειν τὰ πράγματα εἰς τὸν ροῦν αὐτῶν ἵνα μὴ τυχὸν δυσαρεστήσωμεν ἐφόροις ἢ διδασκάλοις; Ὀφείλομεν ἀδιαφορεῖν καὶ ἀναμένειν ἐκ τοῦ ἀπωτάτου μέλλοντος τὴν διόρθωσιν τῶν κακῶς ἐχόντων;

Δὲν συμμεριζόμεθα τὴν γνώμην ταύτην, διότι φρονοῦμεν ὅτι οὐδείς ποτε ἔσται μεταξὺ τῶν ἀληθῶς φιλοπατρίδων ἐφόρων καὶ διδασκάλων ὁ κακῶς καθ' ἡμῶν διατεθησόμενος ἂν ἀκούσῃ ἀληθείας τινάς, ἔστωσαν καὶ πικραί, ἀληθείας εὐχερῶς ἀνευρισκομένας καὶ ἀποδεικνυομένας ἅμα τις μετ' ἐπιστασίας καὶ εἰλικρινοῦς ἐνδιαφέροντος τὴν θέσιν τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἡμῶν ἐξετάσῃ πραγμάτων. Τὸ ἐφ' ἡμῖν, συνεχῶς τοῦ θέματος τούτου ἐπιληφθησόμεθα, καθὸ πάντας τοὺς γονεῖς, πάσας τὰς οἰκογενείας, πᾶσαν τὴν κοινωνίαν ἡμῶν ἐνδιαφέροντος.

Σήμερον ἀρκούμενοι εἰς νύξεις τινὰς ἐπάγομεν τὰ βραχέα ταῦτα.

Εἴθισται κατὰ τὸ τέρμα τῶν ἐνιαυσίων ἐξετάσεων λέγειν καὶ γράφειν τὸ τυπικὸν τοῦτο·

Αἱ ἐξετάσεις τῆς δεῖνος σχολῆς ἐπερατώθησαν, τὸ δ' ἀποτέλεσμα αὐτῶν ἦτο ἄριστον. Αἱ ἀπαιτήσεις τῶν μαθητῶν ὑπῆρξαν εὐστοχώταται, ἔφοροι δὲ μαθηταὶ καὶ διδάσκαλοι ἐξετέλεσαν καθ' ὁλοκληρίαν τὸ καθῆκον αὐτῶν.

Καθ' ἡμᾶς, αἱ δημόσιαι ἐξετάσεις, ὡς γίνονται, οὐδὲν ἀποδεικνύουσιν· ἢ, καὶ ἄν τι ἀποδεικνύουσιν, ἐστὶ τοῦτο καὶ μόνον ὅτι οἱ μαθηταὶ καλῶς ἢ μετρίως ἐμελέτησαν ἵνα εἴπωσι κατὰ τὰς ἐξετάσεις ἐκεῖνα, ἅπερ κατὰ τὰς ἐξετάσεις εἶπον.

Τοῦτο κατενοήθη ἀπό τινος χρόνου παρὰ πολλῶν ἐξεταζόντων τε καὶ ἀκροατῶν, διὸ ἤρξατο ἤδη εἰσαγόμενον τὸ σύστημα τῶν γραπτῶν ἐξετάσεων τεῖνον ν' ἀντικαταστήσῃ καθ' ὁλοκληρίαν σχεδὸν τὸ τῶν προφορικῶν. Δὲν δυνάμεθα ὅμως εἰσέτι νὰ εἴπωμεν ὅτι ἀνεμορφώθη ἡ διδασκαλία ἐν γένει διὰ τῆς ἐφαρμογῆς νέου συστήματος ἐξετάσεων, ὡς δὲν δυνάμεθα νὰ ἰσχυρισθῶμεν ὅτι οἱ μαθητευόμενοι σήμερον ἐν τοῖς διδακτηρίοις τῆς μέσης καὶ κατωτέρας παιδεύσεως, περὶ ὧν ἐνταῦθα ὁ λόγος, ἐξέρχονται σὺν τοῖς ἐνδεικτικοῖς καὶ ἀπολυτηρίοις αὐτῶν σοφώτεροι τῶν πρὸ δύο καὶ τριῶν γενεῶν ἀποφοιτώντων ἐκ τῶν διδασκαλείων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Τοὐναντίον, πᾶς τις γινώσκει ὅτι οἱ πατέρες καὶ προπάτορες ἡμῶν εὐθὺς ἀπὸ τῶν ἀνωτάτων γυμνασιακῶν τάξεων ἀπέβαινον δεινοὶ κατὰ τὴν γλῶσσαν ἑλληνισταὶ κατανοοῦντες καὶ γράφοντες καὶ λαλοῦντες ἀκόμη τὴν ἀρχαίαν ὡς τὴν ὁμιλουμένην, βαθύτερον ἐνέκυπτον εἰς τὴν φιλοσοφίαν καὶ εἰς τὴν μελέτην τῶν συγγραφέων, σεμνότεροι δὲ τὸ ἦθος καὶ εὐσταθέστεροι τὸ φρόνημα ἀνεδείκνυντο, ἵνα μὴ πάσας τὰς λοιπὰς αὐτῶν ἀρετὰς ἀνελίξωμεν. Τί συμβαίνει; ἀγνοοῦμεν, ἢ μᾶλλον ἐπιφυλασσόμεθα νὰ ἐξετάσωμεν. Ἀρκούμεθα σήμερον λέγοντες ὅτι θετικόν τι φαινόμενον ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς παιδεύσει ἐστὶν ἀναντίρρητον, ὅτι δηλ. παρὰ τὰς ποικίλας διδακτὰς μεθόδους, ἃς εἴτε οἴκοθεν ἐφευρίσκομεν, εἴτε ἀπὸ τῶν ξένων ἀπομιμούμεθα, οἱ ἀπὸ τῶν γυμνασίων ἡμῶν ἀποφοιτῶντες—παραλείπομεν τὰς εὐαρίθμους ἐξαιρέσεις—εἰσὶν ἀσθενέστατοι τὴν γλῶσσαν, τήν τε ἀρχαίαν καὶ τὴν σήμερον γραφομένην, δεινοὶ δὲ φιλόλογοι εἰς μόνα τὰ ὀλίγα χωρία, ἅτινα ἡρμηνεύθησαν αὐτοῖς, καὶ τοῦτο ἐφ' ὅσον βοηθοῦνται ὑπὸ τῆς μνήμης εἰς ἀπομνημόνευσιν τῶν διδομένων σχολίων καὶ ἐξηγήσεων, ἀλλ' ἀτυχῶς μὴ εἰδότες γράφειν ὀρθῶς ὀλίγας γραμμὰς καὶ μὴ κατανοοῦντες εὐχερέστατα χωρία ἁπλῶν καὶ εὐλήπτων συγγραφέων. Πολλῷ μελανώτερα σημεῖα δείκνυσιν ἡ σπουδὴ τῶν ξένων γλωσσῶν καὶ ἰδίᾳ τῆς Τουρκικῆς καὶ τῆς Γαλλικῆς, καθ' ἣν, μετὰ τὴν ἀπώλειαν δύο, τριῶν ἢ καὶ τεσσάρων ἐτῶν, ἀμφιβάλλει τις ἂν ὁ ταύτας σπουδάσας μαθητὴς ἐσχετίσθη ποτὲ μετὰ τοῦ ἀλφαβήτου τῶν γλωσσῶν τούτων, τῶν ἀπαραιτήτων εἰς πάντα πολίτην βιοῦντα ἐν τῇ Ἀνατολῇ.

Τοιαῦτά τινα καὶ ἄλλα παραπλήσια φαινόμενα οὐχὶ βεβαίως πρῶτοι ἡμεῖς παρετηρήσαμεν καὶ παρατηροῦμεν συνεχῶς ἐν τῷ ἐκπαιδευτικῷ σταδίῳ· πρὸς ταῦτα δὲ πάντες ὀφείλομεν στρέψαι τὸ μικροσκόπιον τῶν ἐρευνῶν ἡμῶν ἂν εἰλικρινῶς ποθοῦμεν ἰδεῖν τὴν νεωτέραν γενεὰν περιβεβλημένην πάσας ἐκείνας τὰς ἰδιωτικὰς καὶ δημοσίας ἀρετάς, ἐφ' αἷς οἱ πατέρες καὶ προπάτορες ἡμῶν διεκρίθησαν καὶ διέλαμψαν. Βάσις δὲ τῶν ἀρετῶν τούτων ἐστὶν ἡ ἠθικὴ μόρφωσις πρὸς ἣν ἐπίσης ἀμελέστατα ἔχομεν ἔν τε τῷ οἴκῳ καὶ τῷ σχολείῳ. Μέγα μέρος τοῦ χρόνου τῆς ἀγωγῆς καὶ διλασκαλίας ἔδει καθ' ἡμᾶς νὰ δαπανᾶται εἰς τὴν διάπλασιν τοῦ ἠθικοῦ χαρακτῆρος, τὸ δὲ μάθημα τῆς ἠθικῆς, καθ' ὃν ξηρὸν καὶ σχολαστικὸν τρόπον διδάσκεται, ἐλάχιστα εἰσφέρει πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον. Γονεῖς τε καὶ διδάσκαλοι καὶ παιδαγωγοί, οὐ μόνον ἐν τῇ παραδόσει τῶν μαθημάτων, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἐν ταῖς συνδιαλέξεσιν καὶ ταῖς συναναστροφαῖς, ἐν τῇ τραπέζῃ καὶ τῷ περιπάτῳ, ἐν ταῖς οἰκογενειακαῖς καὶ κοινωνικαῖς περιπετείαις, ὀφείλομεν οὐ μόνον διδάσκειν ἀκαδημαϊκῶς, ἀλλὰ δεικνύειν διὰ ζῶντος παραδείγματος τῇ ἁβρᾷ νεότητι τίνες οἱ καλοὶ τρόποι τοῦ φέρεσθαι πρὸς ἕκαστον ἐν πάσῃ τοῦ βίου περιπτώσει, καὶ ἰδίᾳ πρὸς τοὺς γονεῖς, πρὸς τοὺς ἀνωτέρους καὶ κατωτέρους, πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους καὶ νεωτέρους, πρὸς τοὺς διδασκάλους εὐεργέτας καὶ λοιπούς· παριστάναι διὰ καταληπτῶν εἰκόνων τὸ κάλλος πάσης ἀρετῆς, πείθειν δ' ἅμα τὸν σπουδαστὴν ὅτι ὀφείλει σέβειν τὸ φρόνημα καὶ τὰς πεποιθήσεις τῶν ἄλλων καὶ μὴ φυσιοῦσθαι ἐκ τῶν ἐπιστημονικῶν γνώσεων, ἃς τυχὸν ἔλαβεν, οὐδὲ περιφρονεῖν ἀγερώχως καὶ μυκτηρίζειν τοὺς μὴ τυχόντας παιδεύσεως ἢ τἀναντία φρονοῦντας καὶ πεποιθότας. Ἐν γένει δέ, ὀφείλομεν ἔχειν ἀείποτε ἐν νῷ, ἀναγράψαι δὲ χρυσοῖς γράμμασιν, ἐν μέσῳ τῶν λοιπῶν σοφῶν ἀποφθεγμάτων τῶν ἀρχαίων, καὶ τοὺς ἑξῆς διδακτικοὺς στίχους περιφανοῦς συγγραφέως τῶν νεωτέρων χρόνων, Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου τοῦ ἐξ Ἀπορρήτων, λέγοντος· «*Παίδευσον* (τὸν παῖδα) *ἀγαθοῖς ἤθεσι καὶ τρόποις ἐγγυμναζόμενος, εἶτα καὶ διδασκαλίᾳ διακόσμησον. Τί γὰρ ὄφελος, εἰ κατὰ γραμματικοὺς κανόνας συντάττων καὶ ἑλληνίζων,*

ἀσυντάκτως ἔχει καὶ πολὺ τὸ σόλοικον καὶ βάρβαρον ἐν τοῖς ἤθεσιν;» (Ἐπιστ. Γ'. Ἔκδ. Θ. Λιβαδᾶ σελ. 7).

Εἰς τὰς βραχείας ταύτας παρατηρήσεις πολλῆς ἐπιδεομένας ἀναπτύξεως, ἃς ἐχαράξαμεν ἵνα ἁπλῶς δῶμεν νύξιν τοῖς τὰ παιδαγωγικὰ εἰδικωτέροις ἐκ τῶν ἡμετέρων συνεργατῶν, δὲν ἀποδίδομεν, ἐννοεῖται, τὸν χαρακτῆρα κανόνος γενικοῦ, οὐδ' ὑπαινιττόμεθα τὴν δεῖνα ἢ δεῖνα σχολήν, τὸ δεῖνα ἢ δεῖνα ἐκπαιδευτήριον. Πάντα κοσμοῦνται ὑπὸ διακεκριμένων καθηγητῶν καὶ ζηλωτῶν ἐφόρων καὶ ἐκ πάντων σχεδὸν βλέπομεν ἐξερχομένους σπουδαστάς τινας διαπρέποντας ἐπὶ ἠθικῷ καὶ πνευματικῷ κόσμῳ. Ἔστιν οὐχ ἧττον ἀληθὲς ὅτι ἐν τοῖς ἐκπαιδευτικοῖς, κατ' ἀμφότερα τὰ κεφάλαια, τὸ ἠθικὸν καὶ τὸ πνευματικόν, χρῄζομεν προσοχῆς πολλῷ συντονωτέρας, καὶ τὴν προσοχὴν πάντων σκοποῦμεν συνεχῶς νὰ ἐπικαλώμεθα ἐπὶ τοῦ τοῖς πᾶσι προσφιλοῦς τούτου θέματος.

Ἡ χαρμόσυνος καὶ φαιδρὰ τοῦ ἐγκαινίσματος τοῦ κτιρίου τῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς τελετὴ ἐπανηγυρίσθη ὡς ἐθνικὴ ἑορτὴ τὴν παρελθοῦσαν κυριακὴν παρουσιάζοντος πολυπληθοῦς κόσμου πάσης τάξεως. Τὴν Αὐτοκρατορικὴν Κυβέρνησιν ἐξεπροσώπει ὁ ἐκ τῶν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων τοῦ ὑπουργείου τῆς παιδείας ἔνδοξ. Ἀζίζ Βέης. Τὸ δημοσιευθὲν πρόγραμμα ἐξετελέσθη κατὰ γράμμα, αἱ δὲ λεπτομέρειαι τῆς τελετῆς ἐδημοσιεύθησαν ὑπὸ τῶν ἐφημερίδων. Ἐνταῦθα παρατιθέμεθα, ἐκ τούτων ἀρυόμενοι, τὸ ἀναγνωσθὲν ἐν τῇ τελετῇ ψήφισμα τῶν διοικητικῶν Σωμάτων τῆς Μ. Ἐκκλησίας ὑπὲρ τῶν ἱδρυτῶν τοῦ ἐγκαινισθέντος κτιρίου τῆς Σχολῆς, ἔχον ὡς ἕπεται:

«Ἐπὶ ἄρχοντος Γαζῆ Σουλτὰν Ἀβδοὺλ Χαμὶτ χάν, τῇ δεκάτῃ ἀρχομένου μηνὸς σεπτεμβρίου, τοῦ ἑνδεκάτου ἔτους τοῦ ἑκατοστοῦ εἰκοστοῦ πέμπτου κύκλου τῆς ἰνδίκτου, συλλόγου γιγνομένου ἐν πατριαρχείοις ἀμφοῖν ταῖν ἀρχαῖν, ὁ παναγ. οἰκουμ. πατριάρχης Ἰωακεὶμ πρυτανεύων εἶπεν· ἐπειδὴ ἡ ἐν ἀγίῳ Ὄρει ἱερὰ σταυροπηγιακὴ τοῦ Βατοπαιδίου Μονή, Γεώργιος ὁ Ζαρίφης, Στέφανος Ζαφειρόπουλος, Νικόλαος Ζαρίφης καὶ Γεώργιος Κορωνιὸς ἐκ τῶν ἰδίων ἀναλωμάτων ἱδρύσαντο καὶ τῷ Γένει παρέδωκαν τὴν ἐπὶ τοῦ ἑτέρου τοῦ πέμπτου δικορύφου λόφου Μεγάλην Σχολήν, ἥτις καὶ τέως μὲν οὐ σμικρόν, ἀλλὰ καὶ τοῦ λοιποῦ πολλῷ πλέον πᾶν τὸ κατὰ τὴν ἑῴαν Γένος ἡμῶν εἰς παιδείαν προβιβάσει· δεδόχθαι παμψηφεὶ τῇ τε ἁγίᾳ καὶ ἱερᾷ συνόδῳ καὶ τῷ διαρκεῖ ἐθνικῷ μικτῷ συμβουλίῳ στεφανῶσαι μὲν αὐτοὺς ἐπαίνοις φιλογενείας τε καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς ἕνεκα, δημοσίᾳ δὲ τοῖς ἐγκαινίοις ἀνακηρύξαι ἣν τὸ Γένος ἅπαν αὐτοῖς οἶδε χάριν καὶ ἀνειπεῖν τὰ ὀνόματα αὐτῶν, ὥστε καὶ τοῖς ἐπιγιγνομένοις εἰς ἀΐδιον μνήμην καταλελεῖφθαι».

Ὁ πρόεδρος τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου.
† ΔΕΡΚΩΝ ΙΩΑΚΕΙΜ.

Ο γραμματεὺς Δ. Θ. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

Εἰς τὸ Λεύκωμα τοῦ κ. Α. Β.[1]

Ἐν Ὑπάτῃ.

Ὁπότε ἀνεβαίνομεν τὰς κορυφὰς τῆς Οἴτης,
καὶ ἡ ὁδός μας ἔσχιζε πλευρὰ τῶν βράχων τῶν γυμνῶν,
κ' εἰς δάση ἐβυθίζετο κρεμάμενα ἐπὶ κρημνῶν
ἢ εἶρπε διὰ τῆς ξηρᾶς τοῦ καταρράκτου κοίτης,
μετὰ χαρᾶς ἐβλέπομεν ἐὰν εἰς βόσκησιν ποιμνῶν
πρὸ τῶν ποδῶν μας ἔκτασις ἠνοίγετ' ὁμαλή τις,
κ' εἰς τῆς ἐλάτης τὴν σκιὰν τὴν θέσιν ἀνεζήτεις
ὅπου εὐκέλαδος πηγή, ὅπου ἀνθόσπαρτος θαμνών.
Ὁμοίως εἰς τὴν ἔρημον τραχείας κοινωνίας
λειμῶν' ἀπήντησ' ἀνθηρὸν μουσοτραφοῦς καρδίας
καὶ διανοίας εὐγενοῦς.
Μικρὰν γωνίαν εἰς αὐτὸν ζητῶ νὰ μοὶ φυλάττῃς·
ἐκεῖ, ὅταν ἀνέρχηται τὸν δρόμον τῆς Ὑπάτης,
νὰ μ' ἀναπαύηται ὁ νοῦς.

Α. Ρ. Ραγκαβης.

Τὸ λουλοῦδι καὶ τὸ σύννεφο.

(Παράφρασις ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ).

Ἐπὶ τῇ ἐν Κων/πόλει ἀνομβρίᾳ.

Ζέστη ἔκαμνε μεγάλη
Κι' ἕνα λούλουδο χλωμὸ
Ἐδιψοῦσε τὸ καϋμένο
Καὶ δὲν εὕρισκε νερό.

Στεγνὰ ἦσαν τὰ λειβάδια
Καὶ δὲν ἦταν πουθενά
Εἰς τὴν ἔρημο γιὰ ν' αὕρῃ
Μιὰ νεροῦ σταλαγματιά.

Μικρὸ σύννεφο περνοῦσε
Ὑψηλὰ 'στὸν οὐρανό—
«Ἄχ,—τὸ λούλουδο τοῦ λέγει,—
Χρυσὸ σύννεφο, διψῶ!»

Μὰ τὸ σύννεφο διαβαίνει
Κι' ἀπ' τὸ λουλουδο περνᾷ
Καὶ σταλιὰ νεροῦ δὲν χύνει
Ἀ'στὸ λουλοῦδι ποῦ διψᾷ.

Καὶ σὲ λίγο μαραμμένο
Πέφτει τ' ἄνθος εἰς τὴν γῆ
Ποῦ σταλιὰ νεροῦ τὸ μαῦρο
Δὲν εὑρῆκε γιὰ νὰ πιῇ.

Ζέστη ἔκαμνε μεγάλη
Καὶ τὸ σύννεφο περνᾷ...
Μὰ ἡ ζέστη τὸ διαλύει,
Καὶ ὁ ἥλιος τὸ ρουφᾷ!

Α. Κ. Περδικιδης.

[1] Ἀνέκδοτον. Ἀπεστάλη ἡμῖν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ, ὑποσχομένου τῷ «Κόσμῳ» βραδύτερον καὶ ἔργα μακρότερα.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Ἐπειδὴ αὖθις πολὺς γίνεται λόγος περὶ Βίκτωρος Οὐγώ, ἀρυόμεθα ἐκ τῆς Γερμανικῆς ἐφημερίδος *Montagsblatt* τὸ ἑπόμενον γεγονὸς συμβὰν ἄλλοτε τῷ ποιητῇ καὶ ὅπερ αὐτὸς οὗτος διηγεῖτο ἐσχάτως τοῖς φίλοις του.

Μετὰ τὰς πρώτας παραστάσεις τοῦ δράματος αὐτοῦ Ἐρνάνης, ὁ Βίκτωρ Οὐγὼ εἰκοσαοκταετὴς τότε μετέβη πρὸς περιοδείαν εἰς τὰς βορείους ἐπαρχίας τῆς Γαλλίας. Ἐν τῇ ταχυδρομικῇ ἁμάξῃ ἐκάθητο παρ' αὐτῷ συνοδοιπόρος πεντηκονταετὴς, δικαστὴς ἕν τινι Γαλλικῇ πόλει. Ταχέως ἤρξατο συνδιάλεξις μεταξὺ τῶν δύο, ὁ δὲ δικαστὴς μαθὼν ὅτι ὁ γείτων του ἤρχετο κατ' εὐθεῖαν ἐκ Παρισίων τὸν ἠρώτησε·

—Πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως ὑμῶν ἠκούσατε βεβαίως πολλὰ περὶ Ἐρνάνη.

— Μάλιστα, ἤκουσα νὰ γίνηται λόγος, ἀπεκρίθη ὁ ποιητής.

— Εἶναι τραγῳδία ἀνόητος.

— Ἴσως ἔχετε δίκαιον.

— Καταγίνεσθε εἰς τὴν φιλολογίαν;

— Ὀλίγον· συνθέτω ἐνίοτε δράματα.

Ὁ διάλογος ἐξηκολούθησεν· ὁ δικαστὴς διηγήθη ὅτι εἷς τῶν φίλων του συνήντησε πολλάκις τὸν Βίκτωρα Οὐγὼ ἐν τῇ ὁδῷ μεθύοντα καὶ ὅτι καθ' ἑκάστην ἑσπέραν τὸν μεταφέρουσιν οἴκαδε ἐκ τοῦ καπηλείου· τοιοῦτος ἄρα οἰνόφλυξ ποιητὴς δὲν εἶναι παράδοξον ἂν γράφῃ ἀνόητα δράματα.

— Βεβαίως, εἶπεν ὁ ποιητής.

— Διέρχεται τὸν βίον του μετὰ τῶν προστυχουσῶν ὀρχηστρίδων καὶ ἐν τούτοις θέλει νὰ ἐπιβάλῃ ἡμῖν τὰ ἔργα του.

— Ὀφείλομεν λοιπὸν νὰ ὑπερασπίσωμεν ἑαυτούς, εἶπεν ὁ Βίκτωρ Οὐγώ.

— Ὦ πόσον χαίρω συναντῶν ἄνθρωπον ἐννοοῦντά με. Ἡ ἅμαξα ἔφθασεν εἰς Havre καὶ κατέλυσαν ἀμφότεροι εἰς τὸ αὐτὸ ξενοδοχεῖον. Ὁ ξενοδόχος, φέρων τὸ βιβλίον τῶν ὁδοιπόρων ἐνεχείρισεν αὐτὸ τῷ ποιητῇ ἵνα ἐγγράψῃ τὸ ὄνομά του. Ὁ δικαστὴς πλησιάσας ἠτένισεν ἀμέσως πρὸς τὸ βιβλίον περίεργος νὰ μάθῃ τὸ ὄνομα τοῦ συνοδοιπόρου του, ἔμεινε δ' ἐμβρόντητος ἀναγνοὺς τὸ ὄνομα Βίκτωρ Οὐγώ.

— Δύναμαι νὰ μάθω καὶ ἐγὼ τὸ ὄνομά σας;

— Ὁ δικαστὴς χωρὶς νὰ εἴπῃ γρῦ ἔστρεψε τὰ νῶτα καὶ παραλαβὼν τὰς ἀποσκευάς του ἀνεχώρησεν. Ἔκτοτε ὁ Βίκτωρ Οὐγὼ δὲν τὸν ἐπανεῖδε πλέον.

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΥΕΡΓΕΣΙΑ.

Ἀναγινώσκομεν ἐν τῇ Παρισινῇ ἐφημερίδι *Figaro*:

«Ἂν μεγίστη τῶν εὐτυχιῶν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἐστὶ τὸ πράττειν τὸ ἀγαθόν, εὐτυχεστάτην τῶν γυναικῶν θεωροῦμεν τὴν κυρίαν Η.... Ἀδύνατον νὰ περιγράψωμεν πόσους δυστυχεῖς ἀνεκούφισε, διότι ἀρέσκεται νὰ μένῃ πάντοτε ἄγνωστος καὶ ἀνώνυμος· ὅθεν ζητοῦμεν παρ' αὐτῆς συγγνώμην, ἀποκαλύπτοντες ὅσας αὐτῆς πράξεις τυχαίως ἐμάθομεν. Ἀπεβίωσεν ἐσχάτως, θῦμα τοῦ καθήκοντός του, ὁ γεννᾶιος πρωρεὺς Βουκκίν. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τοῦ ἐνταφιασμοῦ του ἡ χήρα τοῦ θανόντος ἐλάμβανεν ἀνωνύμως παρὰ τῆς κυρίας ταύτης τὸ ποσὸν τρισχιλίων φράγκων. Τῇ ἐπαύριον δυστυχὴς ἁλιεύς, οὗ τὸ πλοιάριον τοιαύτην ὑπέστη βλάβην, ὥστε ἐζήτει νὰ πωλήσῃ τοῦτο δι' ἔλλειψιν χρημάτων πρὸς ἐπισκευήν, ἐλάμβανε παρὰ τῆς αὐτῆς γυναικὸς πεντακόσια καὶ δισχίλια φράγκα. Καίπερ δὲ ἐμμένουσα νὰ περιβάλλῃ διὰ τοῦ πέπλου τῆς σιγῆς τὰς ἀγαθοεργίας ταύτας, πάντες ἐν τῇ πόλει Δωβίλλ γινώσκουσι τὴν εὐεργέτιδα, ἧς μετὰ λύπης ἀναγκαζόμεθα καὶ ἡμεῖς νὰ παρασιωπήσωμεν τὸ ὄνομα.»

Πόσον βάθος αἰσθήματος, ἐπάγομεν καὶ ἡμεῖς, μετρεῖ τοιαύτη ἀνώνυμος φιλανθρωπία.!

ΔΙΑΛΟΓΟΣ.

Ἡ θελκτικὴ κυρία Χ.... ἀλλάσσει στολὴν τρὶς καὶ τετράκις τῆς ἡμέρας. [Ἡσκηνὴ δὲν συμβαίνει ἐν Κωνσταντινουπόλει ὅπου ἔπαυσεν ἀπό τινος ἡ συνήθεια αὕτη]. Ἀπαντήσασα περὶ ὥραν 4 μ.μ. φίλην της, ἥτις διέρχεται πλησίον χωρὶς νὰ τὴν χαιρετίσῃ,

— Ἔ! τῇ λέγει, δὲν μὲ γνωρίζεις;

— Ὦ! pardon, φιλτάτη μου· ἀλλ' ἐπειδὴ φέρεις

τὴν αὐτὴν στολήν, ὡς καὶ πρὸ δύο ὡρῶν, ἐνόμισα ὅτι δὲν ἦσο σύ.

Ὑπάρχουσιν ἀσύντακτοι δημοσιογράφοι καὶ ἐν Γαλλίᾳ!

Ἀναγινώσκομεν ἐν μικρᾷ ἐπαρχιακῇ Γαλλικῇ ἐφημερίδι τὰ ἑξῆς, ὧν ἡ σύνταξις εἶνε ἀπαράλλακτος καὶ ἐν τῷ πρωτοτύπῳ:

«Τὸ δικαστήριον ἀναγνωρίσαν τὸν κ. ** ἔνοχον, κατεδικάσθη εἰς διετῆ φυλάκισιν».

Ἀτυχὲς καὶ ἀθῶον δικαστήριον!

☞ *Πρὸς ἀποφυγὴν παρανοήσεων ἐν τῷ μέλλοντι, δηλοῦμεν ὅτι πάντα τὰ ἐν τῷ* **Κόσμῳ** *δημοσιευόμενα τὰ μὴ φέροντα ὑπογραφήν τινα πηγάζουσιν ἐκ τῆς Διευθύνσεως τοῦ Περιοδικοῦ.*

ΠΑΡΕΡΓΑ.

ΛΥΣΕΙΣ[1].

Ἀρ. 1. **ΑΙΝΙΓΜΑ.**—*Μέτιππος.*

Ἀρ. 2. **ΑΙΝΙΓΜΑ.**—*Πράσον—ῥάσον.*

Ἀρ. 3.—**ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΟΥ ΠΑΙΓΝΙΟΥ ΔΟΜΙΝΟ.**

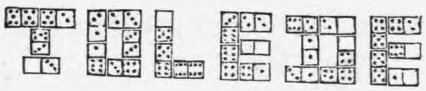

Ἀρ. 4. **ΛΟΓΟΓΡΙΦΟΣ.**—*Revolver.*

Ἀρ. 5 **ΓΡΙΦΟΣ.**—*Ἡ κοινωνία κρίνει ἐνίοτε ἀδίκως κ' ἐπιπολαίως.*

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΝΕΑ.

ΑΡ. 6. — ΑΙΝΙΓΜΑ.

Ἂν τὸ πρῶτον τυχὸν εὕρῃς, εἰς τὴν Θρᾴκην τ' ἄλλο ζήτει.
Μὴ τὸ ὅλον μου ἐγγίσῃς· θὰ σὲ καύσῃ, ὡς κηρύττει.

ΑΡ. 7. — ΕΤΕΡΟΝ.

Εἰς ἕνα τῶν συνδέσμων ἂν ἐπιφέρῃς βίαν,
Γνωστὴν θ' ἀποτελέσῃς εὐκόλως ἐπαρχίαν.

ΑΡ. 8. — ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟΝ.

Εἰς ἕκαστον τῶν 64 τετραγώνων τοῦ ἑπομένου σχήματος νὰ τεθῇ εἷς ἀριθμὸς ἀπὸ τοῦ 1 μέχρι τοῦ 64 οὕτως ὥστε τὸ κεφάλαιον τῆς προσθέσεως τῶν ἀριθμῶν τούτων, γινομένης καθέτως ἅμα, ὁριζοντίως καὶ διαγωνίως, νὰ ἦνε ὁ ἀριθμὸς 260.

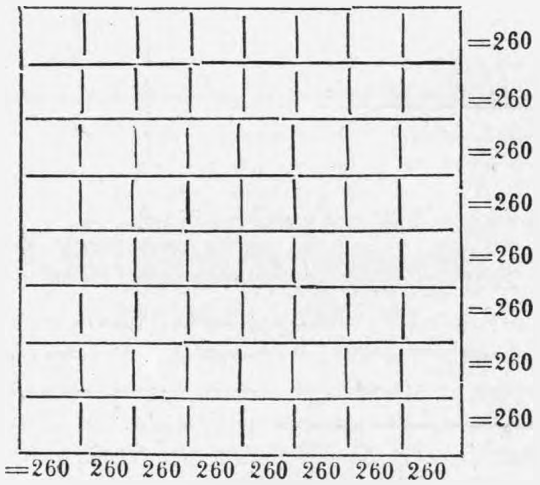

ΑΡ. 9.—ΛΕΞΙΓΡΙΦΟΣ.

(Charade).

Mon premier se porte.
Mon second supporte.
Et mon tout transporte.

ΑΡ. 10. — ΓΡΙΦΟΣ[2].

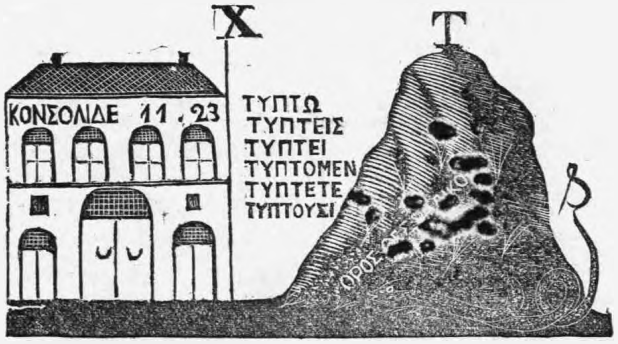

1 Μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ ά τεύχους ἐλάβομεν παρά τινων κυρίων καὶ κυριῶν τὰς λύσεις τῶν προβλημάτων, ὧν καὶ τινες ἔμμετροι, πρὸς δημοσίευσιν. Οὐδὲν τὸ κωλῦον ἡμᾶς τοῦ δημοσιεύειν τὰ ὀνόματα τῶν λυτῶν· ἀλλὰ τοῦτο θὰ πράττωμεν ὁσάκις ἐπιτρέπει ὁ χῶρος τῆς σελίδος ταύτης.

2 Εἰς τὸν πρῶτον ὅστις θ' ἀναγγείλῃ ἡμῖν τὴν λύσιν τοῦ γρίφου τούτου δωρηθήσηται φωτογράφημα ἐπισήμου ἀνδρὸς τῆς νεωτέρας ἱστορίας φέρον κάτωθι τὴν ἰδιόχειρον αὐτοῦ ὑπογραφήν. Τῶν δὲ λοιπῶν λυτῶν τοῦ αὐτοῦ γρίφου δημοσιευθήσεται ἁπλῶς τὸ ὄνομα.